

pensions objecte de revaloració, així com aquells que hagen percebut la quantia corresponent a les pensions mínimes i al límit màxim de percepció de les pensions públiques, i les ajudes socials del Reial Decret Llei 9/1993, de 28 de maig, o els seus hereus, rebran en un únic pagament la quantitat equivalent al que resulte d'aplicar a la pensió o ajuda percebuda durant l'any 2004 el coeficient 0,0147059.

Disposició transitòria única. *Vigència transitòria de disposicions reglamentàries.*

Fins que no siga aprovada la corresponent norma reglamentària de desenvolupament del que preveu este reial decret llei, en l'àmbit del Règim de Classes Passives de l'Estat, continuarà aplicant-se, en tot el que no s'opose a aquell, el Reial Decret 48/2004, de 19 de gener, sobre revaloració i complements de pensions de classes passives per a l'any 2004.

Disposició final primera. *Determinació de l'indicador públic de renda d'efectes múltiples (IPREM) per al 2005.*

Amb efectes d'1 de gener del 2005, es modifica la disposició addicional setze de la Llei de Pressupostos Generals de l'Estat per a l'any 2005, que passa a tindre la redacció següent:

«Disposició addicional setze. *Determinació de l'indicador públic de renda d'efectes múltiples (IPREM) per al 2005.*

De conformitat amb el que estableix l'article 2.2 del Reial Decret Llei 3/2004, de 25 de juny, per a la racionalització de la regulació del salari mínim interprofessional i per a l'increment de la seua quantia, l'indicador públic de renda d'efectes múltiples (IPREM) tindrà les quanties següents durant 2005:

- L'IPREM diari, 15,66 euros.
- L'IPREM mensual, 469,80 euros.
- L'IPREM anual, 5.637,60 euros.

En els supòsits en què la referència al salari mínim interprofessional haja sigut substituïda per la referència a l'IPREM en aplicació del que estableix el Reial Decret Llei 3/2004, de 25 de juny, la quantia anual de l'IPREM serà de 6.577,20 euros quan les corresponents normes es referisquen al salari mínim interprofessional en còmput anual, llevat que expressament n'exclouen les pagues extraordinàries; en este cas, la quantia serà de 5.637,60 euros.»

Disposició final segona. *Pagament de deutes amb la Seguretat Social d'institucions sanitàries.*

Es modifica la disposició addicional trenta-huit de la Llei de Pressupostos Generals de l'Estat per a l'any 2005, que passa a tindre la redacció següent:

«Disposició addicional trenta-huit. *Pagament de deutes amb la Seguretat Social d'institucions sanitàries la titularitat de les quals és de les Administracions públiques o institucions sense ànim de lucre.*

Les institucions sanitàries la titularitat de les quals és de les Administracions públiques o institucions públiques o privades sense ànim de lucre, acollides a la moratòria prevista en la disposició addicional trenta de la Llei 41/1994, de 30 de desembre, de Pressupostos Generals de l'Es-

tat per al 1995, podran sol·licitar a la Tresoreria General de la Seguretat Social l'ampliació de la carència concedida al 11 anys; així mateix, podran sol·licitar l'ampliació de la moratòria concedida fins a un màxim de 10 anys amb amortitzacions anuals.»

Disposició final tercera. *Disposicions d'aplicació i desenvolupament.*

S'autoritza el Govern a dictar les disposicions que siguen necessàries per a l'aplicació i el desplegament d'este reial decret llei.

Disposició final quarta. *Entrada en vigor.*

Este reial decret llei entrarà en vigor l'1 de gener del 2005.

Madrid, 23 de desembre del 2004.

JUAN CARLOS R.

El president del Govern,
JOSÉ LUIS RODRÍGUEZ ZAPATERO

21760 *LLEI ORGÀNICA 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere.* («BOE» 313, de 29-12-2004.)

JUAN CARLOS I

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegem i entenguen esta llei.
Sapieu: Que les Corts Generals han aprovat la llei següent i jo la sancione.

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

I

La violència de gènere no és un problema que afecte l'àmbit privat. Al contrari, es manifesta com el símbol més brutal de la desigualtat existent en la nostra societat. Es tracta d'una violència que es dirigeix contra les dones pel fet mateix de ser-ho, per ser considerades, pels seus agressors, faltades dels drets mínims de llibertat, respecte i capacitat de decisió.

La nostra Constitució incorpora en l'article 15 el dret de tothom a la vida i a la integritat física i moral, sense que en cap cas puguen ser sotmesos a tortures ni a penes o tractes inhumans o degradants. A més, continua la nostra Carta Magna, estos drets vinculen tots els poders públics, i només per llei pot regular-se el seu exercici.

L'Organització de Nacions Unides, en la IV Conferència Mundial de 1995, va reconèixer ja que la violència contra les dones és un obstacle per a aconseguir els objectius d'igualtat, desenvolupament i pau, i viola i menyscaba el gaudi dels drets humans i les llibertats fonamentals. A més, la definix àmpliament com una manifestació de les relacions de poder històricament desiguals entre dones i homes. Hi ha ja fins i tot una definició tècnica de la síndrome de la dona maltractada, que consistix en «les agressions patides per la dona com a conseqüència dels condicionants socioculturals que actuen sobre el gènere masculí i femení, situant-la en una posició de subordinació a l'home, manifestades en els tres àmbits bàsics de

relació de la persona: maltractament en el si de les relacions de parella, agressió sexual en la vida social i assetjament en el medi laboral».

En la realitat espanyola, les agressions sobre les dones tenen una especial incidència, i hui hi ha una major consciència que en èpoques anteriors sobre estes, gràcies, en gran manera, a l'esforç realitzat per les organitzacions de dones en la seua lluita contra totes les formes de violència de gènere. Ja no és un «delicte invisible», sinó que produïx un rebuig col·lectiu i una evident alarma social.

II

Els poders públics no poden ser aliens a la violència de gènere, que constituïx un dels atacs més flagrants a drets fonamentals com la llibertat, la igualtat, la vida, la seguretat i la no-discriminació proclamats en la nostra Constitució. Eixos mateixos poders públics tenen, de conformitat amb el que disposa l'article 9.2 de la Constitució, l'obligació d'adoptar mesures d'acció positiva per a fer reals i efectius els dits drets, remouent els obstacles que impedeixen o dificulten la seua plenitud.

En els últims anys s'han produït, en el dret espanyol, avanços legislatius en matèria de lluita contra la violència de gènere, com ara la Llei Orgànica 11/2003, de 29 de setembre, de Mesures Concretes en Matèria de Seguretat Ciutadana, Violència Domèstica i Integració Social dels Estrangers; la Llei Orgànica 15/2003, de 25 de novembre, per la qual es modifica la Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal, o la Llei 27/2003, de 31 de juliol, reguladora de l'Orde de Protecció de les Víctimes de la Violència Domèstica; a més de les lleis aprovades per diverses comunitats autònomes, dins del seu àmbit competencial. Totes estes han incidit en distints àmbits civils, penals, socials o educatius a través de les seues respectives normatives.

La Llei pretén atendre les recomanacions dels organismes internacionals en el sentit de proporcionar una resposta global a la violència que s'exercix sobre les dones. Respecte d'això, es pot mencionar la Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació sobre la dona de 1979; la Declaració de Nacions Unides sobre l'eliminació de la violència sobre la Dona, proclamada al desembre de 1993 per l'Assemblea General; les Resolucions de l'última Cimera Internacional sobre la Dona celebrada a Pequín al setembre de 1995; la Resolució WHA49.25 de l'Assemblea Mundial de la Salut on es declara la violència com a problema prioritari de salut pública proclamada en 1996 per l'OMS; l'informe del Parlament Europeu de juliol de 1997; la Resolució de la Comissió de Drets Humans de Nacions Unides de 1997; i la Declaració de 1999 com a Any Europeu de Lluita Contra la Violència de Gènere, entre altres. Molt recentment, la Decisió núm. 803/2004/CE del Parlament Europeu, per la qual s'aprova un programa d'acció comunitari (2004-2008) per a previndre i combatre la violència exercida sobre la infància, els jòvens i les dones, i protegir les víctimes i grups de risc (programa Daphne II), ha fixat la posició i l'estratègia dels representants de la ciutadania de la Unió respecte d'això.

L'àmbit de la Llei comprén tant els aspectes preventius, educatius, socials, assistencials i d'atenció posterior a les víctimes, com la normativa civil que incidix en l'àmbit familiar o de convivència on principalment es produïxen les agressions, així com el principi de subsidiarietat en les Administracions Públiques. Igualment, s'aborda amb decisió la resposta punitiva que han de rebre totes les manifestacions de violència que esta Llei regula.

La violència de gènere s'enfoca per la Llei d'una manera integral i multidisciplinària, començant pel procés de socialització i educació.

La conquesta de la igualtat i el respecte a la dignitat humana i la llibertat de les persones han de ser un objectiu prioritari en tots els nivells de socialització.

La Llei estableix mesures de sensibilització i intervenció en l'àmbit educatiu. Es reforça, amb referència concreta a l'àmbit de la publicitat, una imatge que respecte la igualtat i la dignitat de les dones. Es dona suport a les víctimes a través del reconeixement de drets com el de la informació, l'assistència jurídica gratuïta i altres de protecció social i suport econòmic. Proporciona, per tant, una resposta legal integral que comprén tant les normes processals, creant noves instàncies, com normes substantives penals i civils, incloent-hi la deguda formació dels operadors sanitaris, policials i jurídics responsables de l'obtenció de proves i de l'aplicació de la llei.

S'establixen, igualment, mesures de sensibilització i intervenció en l'àmbit sanitari per a optimitzar la detecció precoç i l'atenció física i psicològica de les víctimes, en coordinació amb altres mesures de suport.

Les situacions de violència sobre la dona afecten també els menors que es troben dins del seu entorn familiar, víctimes directes o indirectes d'esta violència. La Llei preveu també la seua protecció no sols per a la tutela dels drets dels menors, sinó per a garantir de manera efectiva les mesures de protecció adoptades respecte de la dona.

III

La Llei s'estructura en un títol preliminar, cinc títols, vint disposicions addicionals, dos disposicions transitòries, una disposició derogatòria i set disposicions finals.

En el títol preliminar es recullen les disposicions generals de la Llei que es referixen al seu objecte i principis rectoris.

En el títol I es determinen les mesures de sensibilització, prevenció i detecció i intervenció en diferents àmbits. En l'educatiu, s'especifiquen les obligacions del sistema per a la transmissió de valors de respecte a la dignitat de les dones i a la igualtat entre hòmens i dones. L'objectiu fonamental de l'educació és el de proporcionar una formació integral que els permetta conformar la seua pròpia identitat, així com construir una concepció de la realitat que integre, al mateix temps, el coneixement i valoració ètica d'esta.

En l'Educació Secundària s'incorpora l'educació sobre la igualtat entre hòmens i dones i contra la violència de gènere com a contingut curricular, incorporant en tots els Consells Escolars un nou membre que impulse mesures educatives a favor de la igualtat i contra la violència sobre la dona.

En el camp de la publicitat, esta haurà de respectar la dignitat de les dones i el seu dret a una imatge no estereotipada ni discriminatòria, tant si s'exhibix en els mitjans de comunicació públics com en els privats. D'altra banda, es modifica l'acció de cessació o rectificació de la publicitat, de manera que es legitimen les institucions i associacions que treballen a favor de la igualtat entre hòmens i dones per al seu exercici.

En l'àmbit sanitari es preveuen actuacions de detecció precoç i suport assistencial a les víctimes, així com l'aplicació de protocols sanitaris davant de les agressions derivades de la violència objecte d'esta Llei, que es remetran als Tribunals corresponents a fi d'agilitzar el procediment judicial. Així mateix, es crea, al si del Consell Interterritorial del Sistema Nacional de Salut, una Comissió encarregada de donar suport tècnicament, coordinar i avaluar les mesures sanitàries establides en la Llei.

En el títol II, relatiu als drets de les dones víctimes de violència, en el seu capítol I, es garantix el dret d'accés a la informació i a l'assistència social integrada, a través de servicis d'atenció permanent, urgent i amb especialització de prestacions i multidisciplinarietat professional. A fi de coadjuvar a la posada en marxa d'estos servicis, es dotarà

un Fons al qual podran accedir les comunitats autònomes, d'acord amb els criteris objectius que es determinen en la respectiva Conferència Sectorial.

Així mateix, es reconeix el dret a l'assistència jurídica gratuïta, a fi de garantir a aquelles víctimes amb recursos insuficients per a litigar una assistència lletrada en tots els processos i procediments relacionats amb la violència de gènere, en què siguin part, assumint una mateixa direcció lletrada la seua assistència en tots els processos. S'estén la mesura als perjudicats en cas de defunció de la víctima.

S'establixen, així mateix, mesures de protecció en l'àmbit social, modificant el Reial Decret Legislatiu 1/1995, de 24 de març, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de l'Estatut dels Treballadors, per a justificar les absències del lloc de treball de les víctimes de la violència de gènere, possibilitar la seua mobilitat geogràfica, la suspensió amb reserva del lloc de treball i l'extinció del contracte.

En idèntic sentit, es preveuen mesures de suport a les funcionàries públiques que patixen formes de violència de les que combat esta Llei, modificant els preceptes corresponents de la Llei 30/1984, de 2 d'agost, de Mesures per a la Reforma de la Funció Pública.

Es regulen, igualment, mesures de suport econòmic, modificant el Reial Decret Legislatiu 1/1994, de 20 de juny, pel qual s'aprova el text refós de la Llei General de la Seguretat Social, a fi que les víctimes de la violència de gènere generen dret a la situació legal de desocupació quan resolguen o suspenguen voluntàriament el seu contracte de treball.

Per a garantir a les víctimes de violència de gènere que no tinguen recursos econòmics unes ajudes socials en aquells supòsits en què es considere que la víctima, a causa de la seua edat, falta de preparació general especialitzada i circumstàncies socials, no millorarà de manera substancial la seua ocupabilitat, es preveu la seua incorporació al programa d'acció específic creat, a este efecte, per a la seua inserció professional. Estes ajudes, que es modularan en relació a l'edat i responsabilitats familiars de la víctima, tenen com a objectiu fonamental facilitar-li uns recursos mínims de subsistència que li permeten independitzar-se de l'agressor; les dites ajudes seran compatibles amb les previstes en la Llei 35/1995, d'11 de desembre, d'Ajudes i Assistència a les Víctimes de Delictes Violents i Contra la Llibertat Sexual.

En el títol III, concernent a la Tutela Institucional, es procedix a la creació de dos òrgans administratius. En primer lloc, la Delegació Especial del Govern contra la Violència sobre la Dona, en el Ministeri de Treball i Assumptes Socials, a la qual correspondrà, entre altres funcions, proposar la política del Govern en relació amb la violència sobre la dona i coordinar i impulsar totes les actuacions que es realitzen en la dita matèria, que necessàriament hauran de comprendre totes aquelles actuacions que facen efectiva la garantia dels drets de les dones. També es crea l'Observatori Estatal de Violència sobre la Dona, com un òrgan col·legiat en el Ministeri de Treball i Assumptes Socials, i que tindrà com a principals funcions servir com a centre d'anàlisi de la situació i evolució de la violència sobre la dona, així com assessorar i col·laborar amb el delegat en l'elaboració de propostes i mesures per a eradicar este tipus de violència.

En el seu títol IV la Llei introduïx normes de naturalesa penal, per mitjà de les quals es pretén incloure, dins dels tipus agreujats de lesions, un d'específic que incrementa la sanció penal quan la lesió es produïska contra qui siga o haja sigut l'esposa de l'autor, o dona que estiga o haja estat lligada a ell per una anàloga relació d'afectivitat, fins i tot sense convivència. També es casti-

garan com a delictes les coaccions lleus i les amenaces lleus de qualsevol tipus comeses contra les dones mencionades amb anterioritat.

Per a la ciutadania, per als col·lectius de dones i, específicament, per a aquelles que patixen este tipus d'agressions, la Llei vol donar una resposta ferma i contundent i mostrar fermesa plasmant-les en tipus penals específics.

En el títol V s'establix l'anomenada Tutela Judicial per a garantir un tractament adequat i eficaç de la situació jurídica, familiar i social de les víctimes de violència de gènere en les relacions intrafamiliars.

Des del punt de vista judicial, ens trobem davant d'un fenomen complex en què és necessari intervindre des de distintes perspectives jurídiques, que han de comprendre des de les normes processals i substantives fins a les disposicions relatives a l'atenció a les víctimes, intervenció que només és possible a través d'una legislació específica.

Una Llei per a la prevenció i eradicació de la violència sobre la dona ha de ser una Llei que reculla mesures processals que permeten procediments àgils i sumaris, com l'establert en la Llei 27/2003, de 31 de juliol, però, a més, que compagine, en els àmbits civil i penal, mesures de protecció a les dones i als seus fills i filles, i mesures cautelars per a ser executades amb caràcter d'urgència.

La normativa actual, civil, penal, publicitària, social i administrativa presenta moltes deficiències, degudes, fonamentalment, al fet que fins al moment no s'ha donat a esta qüestió una resposta global i multidisciplinària. Des del punt de vista penal, la resposta mai no pot ser un nou greuge per a la dona.

Quant a les mesures jurídiques assumides per a garantir un tractament adequat i eficaç de la situació jurídica, familiar i social de les víctimes de violència sobre la dona en les relacions intrafamiliars, s'han adoptat les següents: de conformitat amb la tradició jurídica espanyola, s'ha optat per una fórmula d'especialització dins de l'orde penal dels jutges d'instrucció, creant els Jutjats de Violència sobre la Dona i exclouent la possibilitat de creació d'un orde jurisdiccional nou o l'assumpció de competències penals per part dels jutges civils. Estos Jutjats coneixeran de la instrucció, i, si és el cas, de la resolució de les causes penals en matèria de violència sobre la dona, així com d'aquelles causes civils relacionades, de manera que unes i altres, en la primera instància, siguin objecte de tractament processal davant de la mateixa seu. Amb això s'assegura la mediació garantista del degut procés penal en la intervenció dels drets fonamentals del presumpte agressor, sense que amb això es reduïsquen gens ni mica les possibilitats legals que esta Llei disposa per a la major, més immediata i eficaç protecció de la víctima, així com els recursos per a evitar reiteracions en l'agressió o l'escalada en la violència.

Respecte de la regulació expressa de les mesures de protecció que podrà adoptar el jutge de violència de gènere, s'ha optat per la seua inclusió expressa, ja que no estan recollides com a mesures cautelars en la Llei d'Enjudiciament Criminal, que només regula la prohibició de residència i la d'acudir a determinat lloc per als delictes recollits en l'article 57 del Codi Penal (article 544 bis LECrim, introduït per la LO 14/1999). A més, s'opta per la delimitació temporal d'estes mesures (quan són mesures cautelars) fins a la finalització del procés. No obstant això, s'afeg la possibilitat que qualsevol d'estes mesures de protecció pugui ser utilitzada com a mesura de seguretat, des del principi o durant l'execució de la sentència, incrementant amb això la llista de l'article 105 del Codi Penal (introduït per la LO 11/1999), i possibilitant al jutge la garantia de protecció de les víctimes més enllà de la finalització del procés.

Es preveuen normes que afecten les funcions del Ministeri Fiscal, per mitjà de la creació del fiscal contra la Violència sobre la Dona, encarregat de la supervisió i coordinació del Ministeri Fiscal en este aspecte, així com per mitjà de la creació d'una Secció equivalent en cada Fiscalia dels Tribunals Superiors de Justícia i de les Audiències Provincials, a les quals s'adscriuran fiscals amb especialització en la matèria. Els fiscals intervindran en els procediments penals pels fets constitutius de delictes o faltes de la competència dels quals estiga atribuïda als Jutjats de Violència de Gènere, a més d'intervindre en els processos civils de nul·litat, separació o divorci, o que versen sobre guarda i custòdia dels fills menors en els quals s'al·leguen maltractaments al cònjuge o als fills.

En les seues disposicions addicionals, la Llei du a terme una profunda reforma de l'ordenament jurídic per a adaptar les normes vigents al marc introduït pel present text. A fi d'harmonitzar les normes anteriors i oferir un context coordinat entre els textos legals, part de la reforma integral s'ha dut a terme per mitjà de la modificació de normes existents. En este sentit, les disposicions addicionals desenvolupen les mesures previstes en l'articulat, però integrant-les directament en la legislació educativa, publicitària, laboral, de Seguretat Social i de Funció Pública; així mateix, les dites disposicions afecten, en especial, el reconeixement de pensions i la dotació del Fons previst en esta Llei per a afavorir l'assistència social integral a les víctimes de violència de gènere.

En matèria de règim transitori, s'estén l'aplicació de la present Llei als procediments en tramitació en el moment de la seua entrada en vigor, encara que respectant la competència judicial dels òrgans respectius.

Finalment, la present Llei inclou en les seues disposicions finals les habilitacions necessàries per al desenvolupament normatiu dels seus preceptes.

TÍTOL PRELIMINAR

Article 1. *Objecte de la Llei.*

1. La present Llei té com a objecte actuar contra la violència que, com a manifestació de la discriminació, la situació de desigualtat i les relacions de poder dels homes sobre les dones, s'exercix sobre estes per part dels qui siguen o hagen sigut els seus cònjuges o dels qui estiguen o hagen estat lligats a elles per relacions semblants d'afectivitat, fins i tot sense convivència.

2. Per esta Llei s'establixen mesures de protecció integral la finalitat de les quals és previndre, sancionar i eradicar esta violència i prestar assistència a les seues víctimes.

3. La violència de gènere a què es referix la present Llei comprén tot acte de violència física i psicològica, incloent-hi les agressions a la llibertat sexual, les amenaces, les coaccions o la privació arbitrària de llibertat.

Article 2. *Principis rectors.*

A través d'esta Llei s'articula un conjunt integral de mesures encaminades a aconseguir els fins següents:

a) Enfortir les mesures de sensibilització ciutadana de prevenció, dotant els poders públics d'instruments eficaços en l'àmbit educatiu, servicis socials, sanitari, publicitari i mediàtic.

b) Consagrar drets de les dones víctimes de violència de gènere exigibles davant de les Administracions Públiques, i així assegurar un accés ràpid, transparent i eficaç als servicis establits a este efecte.

c) Reforçar fins a la consecució dels mínims exigits pels objectius de la llei els servicis socials d'informació, d'atenció, d'emergència, de suport i de recuperació integral, així com establir un sistema per a la més eficaç coor-

dinació dels servicis ja existents a nivell municipal i autonòmic.

d) Garantir drets en l'àmbit laboral i funcional que concilien els requeriments de la relació laboral i d'ocupació pública amb les circumstàncies d'aquelles treballadores o funcionàries que patisquen violència de gènere.

e) Garantir drets econòmics per a les dones víctimes de violència de gènere, a fi de facilitar la seua integració social.

f) Establir un sistema integral de tutela institucional en què l'Administració General de l'Estat, a través de la Delegació Especial del Govern contra la Violència sobre la Dona, en col·laboració amb l'Observatori Estatal de la Violència sobre la Dona, impulse la creació de polítiques públiques dirigides a oferir tutela a les víctimes de la violència prevista en la present Llei.

g) Enfortir el marc penal i processal vigent per a assegurar una protecció integral, des de les instàncies jurisdiccionals, a les víctimes de violència de gènere.

h) Coordinar els recursos i instruments de qualsevol tipus dels distints poders públics per a assegurar la prevenció dels fets de violència de gènere i, si és el cas, la sanció adequada als culpables d'estos.

i) Promoure la col·laboració i participació de les entitats, associacions i organitzacions que des de la societat civil actuen contra la violència de gènere.

j) Fomentar l'especialització dels col·lectius professionals que intervenen en el procés d'informació, atenció i protecció a les víctimes.

k) Garantir el principi de transversalitat de les mesures, de manera que en la seua aplicació es tinguen en compte les necessitats i demandes específiques de totes les dones víctimes de violència de gènere.

TÍTOL I

Mesures de sensibilització, prevenció i detecció

Article 3. *Plans de sensibilització.*

1. Des de la responsabilitat del Govern de l'Estat i de manera immediata a l'entrada en vigor d'esta Llei, amb la consegüent dotació pressupostària, es posarà en marxa un Pla Nacional de Sensibilització i Prevenció de la Violència de Gènere que, com a mínim, reculla els elements següents:

Que introdueisca en l'escenari social les noves escales de valors basades en el respecte dels drets i llibertats fonamentals i de la igualtat entre homes i dones, així com en l'exercici de la tolerància i de la llibertat dins dels principis democràtics de convivència, tot això des de la perspectiva de les relacions de gènere.

Dirigit tant a homes com a dones, des d'un treball comunitari i intercultural.

Que preveja un ampli programa de formació complementària i de reciclatge dels professionals que intervenen en estes situacions.

Controlat per una Comissió d'àmplia participació, que es crearà en un termini màxim d'un mes, en la qual s'ha d'assegurar la presència dels afectats, les institucions, els professionals i de persones de reconegut prestigi social relacionat amb el tractament d'estos temes.

2. Els poders públics, en el marc de les seues competències, impulsaran, a més, campanyes d'informació i sensibilització específiques, a fi de previndre la violència de gènere.

3. Les campanyes d'informació i sensibilització contra esta forma de violència es realitzaran de manera que es garantisca l'accés a estes de les persones amb discapacitat.

CAPÍTOL I

En l'àmbit educatiu

Article 4. *Principis i valors del sistema educatiu.*

1. El sistema educatiu espanyol inclourà entre els seus fins la formació en el respecte dels drets i llibertats fonamentals i de la igualtat entre hòmens i dones, així com en l'exercici de la tolerància i de la llibertat dins dels principis democràtics de convivència.

Igualment, el sistema educatiu espanyol inclourà, dins dels seus principis de qualitat, l'eliminació dels obstacles que dificulten la plena igualtat entre hòmens i dones i la formació per a la prevenció de conflictes i per a la resolució pacífica d'estos.

2. L'Educació Infantil contribuirà a desenvolupar en la infància l'aprenentatge en la resolució pacífica de conflictes.

3. L'Educació Primària contribuirà a desenvolupar en l'alumnat la seua capacitat per a adquirir habilitats en la resolució pacífica de conflictes i per a comprendre i respectar la igualtat entre sexes.

4. L'Educació Secundària Obligatòria contribuirà a desenvolupar en l'alumnat la capacitat per a relacionar-se amb els altres de manera pacífica i per a conèixer, valorar i respectar la igualtat d'oportunitats d'hòmens i dones.

5. El Batxillerat i la Formació Professional contribuiran a desenvolupar en l'alumnat la capacitat per a consolidar la seua maduresa personal, social i moral, que els permeta actuar de manera responsable i autònoma i per a analitzar i valorar críticament les desigualtats de sexe i fomentar la igualtat real i efectiva entre hòmens i dones.

6. L'Ensenyament per a les persones adultes inclourà entre els seus objectius desenvolupar activitats en la resolució pacífica de conflictes i fomentar el respecte a la dignitat de les persones i a la igualtat entre hòmens i dones.

7. Les Universitats inclouran i fomentaran en tots els àmbits acadèmics la formació, docència i investigació en igualtat de gènere i no-discriminació de manera transversal.

Article 5. *Escolarització immediata en cas de violència de gènere.*

Les Administracions competents hauran de preveure l'escolarització immediata dels fills que es vegen afectats per un canvi de residència derivada d'actes de violència de gènere.

Article 6. *Foment de la igualtat.*

A fi de garantir l'efectiva igualtat entre hòmens i dones, les Administracions educatives vetlaran perquè en tots els materials educatius s'eliminen els estereotips sexistes o discriminatoris i perquè fomenten el mateix valor d'hòmens i dones.

Article 7. *Formació inicial i permanent del professorat.*

Les Administracions educatives adoptaran les mesures necessàries perquè en els plans de formació inicial i permanent del professorat s'inclouga una formació específica en matèria d'igualtat, a fi d'assegurar que adquirixen els coneixements i les tècniques necessàries que els habiliten per a:

a) L'educació en el respecte dels drets i llibertats fonamentals i de la igualtat entre hòmens i dones i en l'exercici de la tolerància i de la llibertat dins dels principis democràtics de convivència.

b) L'educació en la prevenció de conflictes i en la resolució pacífica d'estos en tots els àmbits de la vida personal, familiar i social.

c) La detecció precoç de la violència en l'àmbit familiar, especialment sobre la dona i els fills i filles.

d) El foment d'actituds encaminades a l'exercici dels mateixos drets i obligacions per part de dones i hòmens, tant en l'àmbit públic com privat, i la coresponsabilitat entre estos en l'àmbit domèstic.

Article 8. *Participació en els Consells Escolars.*

S'adoptaran les mesures necessàries per a assegurar que els Consells Escolars impulsen l'adopció de mesures educatives que fomenten la igualtat real i efectiva entre hòmens i dones. Amb el mateix fi, en el Consell Escolar de l'Estat s'assegurarà la representació de l'Institut de la Dona i de les organitzacions que defenguen els interessos de les dones, amb implantació en tot el territori nacional.

Article 9. *Actuació de la inspecció educativa.*

Els servicis d'inspecció educativa vetlaran pel compliment i aplicació dels principis i valors recollits en este capítol en el sistema educatiu, destinats a fomentar la igualtat real entre dones i hòmens.

CAPÍTOL II

En l'àmbit de la publicitat i dels mitjans de comunicació

Article 10. *Publicitat il·lícita.*

D'acord amb el que estableix la Llei 34/1988, d'11 de novembre, General de Publicitat, es considerarà il·lícita la publicitat que utilitze la imatge de la dona amb caràcter vexatori o discriminatori.

Article 11.

L'ens públic al qual corresponga vetlar perquè els mitjans audiovisuals complisquen les seues obligacions adoptarà les mesures que siguen procedents per a assegurar un tractament de la dona de conformitat amb els principis i valors constitucionals, sense perjudici de les possibles actuacions per part d'altres entitats.

Article 12. *Titulars de l'acció de cessació i rectificació.*

La Delegació Especial del Govern contra la Violència sobre la Dona, l'Institut de la Dona o òrgan equivalent de cada Comunitat Autònoma, el Ministeri Fiscal i les Associacions que tinguen com a objectiu únic la defensa dels interessos de la dona estaran legitimats per a exercitar davant dels Tribunals l'acció de cessació de publicitat il·lícita per utilitzar en forma vexatòria la imatge de la dona, en els termes de la Llei 34/1988, d'11 de novembre, General de Publicitat.

Article 13. *Mitjans de comunicació.*

1. Les Administracions Públiques vetlaran pel compliment estricte de la legislació quant a la protecció i salvaguarda dels drets fonamentals, amb especial atenció a l'eradicació de conductes afavoridores de situacions de desigualtat de les dones en tots els mitjans de comunicació social, d'acord amb la legislació vigent.

2. L'Administració pública promourà acords d'autoregulació que, tenint mecanismes de control preventiu i de resolució extrajudicial de controvèrsies efectives, contribuïsquen al compliment de la legislació publicitària.

Article 14.

Els mitjans de comunicació fomentaran la protecció i salvaguarda de la igualtat entre home i dona, i evitaran tota discriminació entre ells.

La difusió d'informacions relatives a la violència sobre la dona garantirà, amb la corresponent objectivitat informativa, la defensa dels drets humans, la llibertat i dignitat de les dones víctimes de violència i dels seus fills. En particular, es tindrà especial atenció en el tractament gràfic de les informacions.

CAPÍTOL III

En l'àmbit sanitari

Article 15. *Sensibilització i formació.*

1. Les Administracions sanitàries, en el si del Consell Interterritorial del Sistema Nacional de Salut, promouran i impulsaran actuacions dels professionals sanitaris per a la detecció precoç de la violència de gènere, i proposaran les mesures que consideren necessàries a fi d'optimitzar la contribució del sector sanitari en la lluita contra este tipus de violència.

2. En particular, es desenvoluparan programes de sensibilització i formació continuada del personal sanitari, a fi de millorar i impulsar el diagnòstic precoç, l'assistència i la rehabilitació de la dona en les situacions de violència de gènere a què es referix esta Llei.

3. Les Administracions educatives competents asseguraran que en els àmbits curriculars de les llicenciatures i diplomatures i en els programes d'especialització de les professions sociosanitàries s'incorporen continguts dirigits a la capacitat per a la prevenció, la detecció precoç, intervenció i suport a les víctimes d'esta forma de violència.

4. En els Plans Nacionals de Salut que siguen procedents, es preveurà un apartat de prevenció i intervenció integral en violència de gènere.

Article 16. *Consell Interterritorial del Sistema Nacional de Salut.*

En el si del Consell Interterritorial del Sistema Nacional de Salut es constituirà, en el termini d'un any des de l'entrada en vigor de la present Llei, una Comissió contra la violència de gènere que recolze tècnicament i oriente la planificació de les mesures sanitàries previstes en este capítol, avalue i propose les necessàries per a l'aplicació del protocol sanitari i qualssevol altres mesures que es consideren necessàries perquè el sector sanitari contribueixca a l'eradicació d'esta forma de violència.

La Comissió contra la Violència de Gènere del Consell Interterritorial del Sistema Nacional de Salut estarà composta per representants de totes les comunitats autònomes amb competència en la matèria.

La Comissió emetrà un informe anual que serà remès a l'Observatori Estatal de la Violència sobre la Dona i al Ple del Consell Interterritorial.

TÍTOL II

Drets de les dones víctimes de violència de gènere

CAPÍTOL I

Dret a la informació, a l'assistència social integral i a l'assistència jurídica gratuïta

Article 17. *Garantia dels drets de les víctimes.*

1. Totes les dones víctimes de violència de gènere, amb independència del seu origen, religió o qualsevol altra condició o circumstància personal o social, tenen garantits els drets reconeguts en esta Llei.

2. La informació, l'assistència social integral i l'assistència jurídica a les víctimes de la violència de gènere, en els termes regulats en este capítol, contribueixen a fer reals i efectius els seus drets constitucionals a la integritat física i moral, a la llibertat i seguretat i a la igualtat i no-discriminació per raó de sexe.

Article 18. *Dret a la informació.*

1. Les dones víctimes de violència de gènere tenen dret a rebre plena informació i assessorament adequat a la seua situació personal, a través dels serveis, organismes o oficines que puguen disposar les Administracions Públiques.

La dita informació comprendrà les mesures previstes en esta Llei relatives a la seua protecció i seguretat, i els drets i ajudes previstos en esta, així com la referent al lloc de prestació dels serveis d'atenció, emergència, suport i recuperació integral.

2. Es garantirà, a través dels mitjans necessaris, que les dones amb discapacitat víctimes de violència de gènere tinguen accés integral a la informació sobre els seus drets i sobre els recursos existents. Esta informació haurà d'oferir-se en format accessible i comprensible a les persones amb discapacitat, com ara llengua de signes o altres modalitats o opcions de comunicació, incloent-hi els sistemes alternatius i augmentatius.

3. Així mateix, s'articularen els mitjans necessaris perquè les dones víctimes de violència de gènere que per les seues circumstàncies personals i socials puguen tindre una major dificultat per a l'accés integral a la informació, tinguen garantit l'exercici efectiu d'este dret.

Article 19. *Dret a l'assistència social integral.*

1. Les dones víctimes de violència de gènere tenen dret a serveis socials d'atenció, d'emergència, de suport i acollida i de recuperació integral. L'organització d'estos serveis per part de les comunitats autònomes i les Corporacions Locals respondrà als principis d'atenció permanent, actuació urgent, especialització de prestacions i multidisciplinarietat professional.

2. L'atenció multidisciplinària implicarà, especialment:

- a) Informació a les víctimes.
- b) Atenció psicològica.
- c) Suport social.
- d) Seguiment de les reclamacions dels drets de la dona.
- e) Suport educatiu a la unitat familiar.
- f) Formació preventiva en els valors d'igualtat dirigida al seu desenvolupament personal i a l'adquisició d'habilitats en la resolució no violenta de conflictes.
- g) Suport a la formació i inserció laboral.

3. Els serveis adoptaran fórmules organitzatives que, per l'especialització del seu personal, per les seues característiques de convergència i integració d'accions, garantisquen l'efectivitat dels principis indicats.

4. Estos serveis actuaran coordinadament i en col·laboració amb els Cossos de Seguretat, els jutges de Violència sobre la Dona, els serveis sanitaris i les institucions encarregades de prestar assistència jurídica a les víctimes de l'àmbit geogràfic corresponent. Estos serveis podran sol·licitar al jutge les mesures urgents que consideren necessàries.

5. També tindran dret a l'assistència social integral, a través d'estos serveis socials, els menors que es troben sota la pàtria potestat o guarda i custòdia de la persona agredida. A este efecte, els serveis socials hauran de tindre personal específicament format per a atendre els menors, a fi de previndre i evitar de manera eficaç les situacions que puguen comportar danys psíquics i físics

als menors que viuen en entorns familiars on hi ha violència de gènere.

6. En els instruments i procediments de cooperació entre l'Administració General de l'Estat i l'Administració de les comunitats autònomes en les matèries regulades en este article, s'inclouran compromisos d'aportació, per part de l'Administració General de l'Estat, de recursos financers referits específicament a la prestació dels servicis.

7. Els organismes d'igualtat orientaran i valoraran els programes i accions que es duguen a terme i emetran recomanacions per a la seua millora.

Article 20. *Assistència jurídica.*

1. Les dones víctimes de violència de gènere que acrediten insuficiència de recursos per a litigar, en els termes establits en la Llei 1/1996, de 10 gener, d'Assistència Jurídica Gratuïta, tenen dret a la defensa i representació gratuïtes per advocat i procurador en tots els processos i procediments administratius que tinguen causa directa o indirecta en la violència patida. En estos supòsits, una mateixa direcció lletrada assumirà la defensa de la víctima. Este dret assistirà també els drethavents en cas de defunció de la víctima. En tot cas, es garantirà la defensa jurídica, gratuïta i especialitzada, de manera immediata, a totes les víctimes de violència de gènere que ho solliciten, sense perjudi que, si no se'ls reconeix amb posterioritat el dret a l'assistència jurídica gratuïta, estes hauran d'abonar a l'advocat els honoraris meritats per la seua intervenció.

2. En tot cas, quan es tracte de garantir la defensa i assistència jurídica a les víctimes de violència de gènere, es procedirà de conformitat amb el que disposa la Llei 1/1996, de 10 gener, d'Assistència Jurídica Gratuïta.

3. Els Col·legis d'Advocats, quan exigisquen per a l'exercici del torn d'ofici cursos d'especialització, asseguraran una formació específica que coadjuve a l'exercici professional d'una defensa eficaç en matèria de violència de gènere.

4. Igualment, els Col·legis d'Advocats adoptaran les mesures necessàries per a la designació urgent de lletrat d'ofici en els procediments que se seguisquen per violència de gènere.

CAPÍTOL II

Drets laborals i prestacions de la Seguretat Social

Article 21. *Drets laborals i de Seguretat Social.*

1. La treballadora víctima de violència de gènere tindrà dret, en els termes previstos en l'Estatut dels Treballadors, a la reducció o a la reordenació del seu temps de treball, a la mobilitat geogràfica, al canvi de centre de treball, a la suspensió de la relació laboral amb reserva de lloc de treball i a l'extinció del contracte de treball.

2. En els termes previstos en la Llei General de la Seguretat Social, la suspensió i l'extinció del contracte de treball previstes en l'apartat anterior donaran lloc a situació legal de desocupació. El temps de suspensió es considerarà com a període de cotització efectiva a l'efecte de les prestacions de Seguretat Social i de desocupació.

3. Les empreses que formalitzen contractes d'interinitat per a substituir treballadores víctimes de violència de gènere que hagen suspès el seu contracte de treball o exercitat el seu dret a la mobilitat geogràfica o al canvi de centre de treball, tindran dret a una bonificació del 100 per 100 de les quotes empresarials a la Seguretat Social per contingències comunes durant tot el període de suspensió de la treballadora substituïda o durant sis mesos en els supòsits de mobilitat geogràfica o canvi de centre de treball. Quan es produísca la reincorporació, esta es realit-

zarà en les mateixes condicions existents en el moment de la suspensió del contracte de treball.

4. Les absències o faltes de puntualitat al treball motivades per la situació física o psicològica derivada de la violència de gènere es consideraran justificades quan així ho determinen els servicis socials d'atenció o servicis de salut, segons siga procedent, sense perjudi que les dites absències siguen comunicades per la treballadora a l'empresa com més prompte millor.

5. A les treballadores per compte propi víctimes de violència de gènere que cessen en la seua activitat per a fer efectiva la seua protecció o el seu dret a l'assistència social integral, se'ls suspèndrà l'obligació de cotització durant un període de sis mesos, que els seran considerats com de cotització efectiva a l'efecte de les prestacions de Seguretat Social. Així mateix, la seua situació serà considerada com a assimilada a l'alta.

A l'efecte del que preveu el paràgraf anterior, es prendrà una base de cotització equivalent a la mitjana de les bases cotitzades durant els sis mesos previs a la suspensió de l'obligació de cotitzar.

Article 22. *Programa específic d'ocupació.*

En el marc del Pla d'Ocupació del Regne d'Espanya, s'inclourà un programa d'acció específic per a les víctimes de violència de gènere inscrites com a demandants d'ocupació.

Este programa inclourà mesures per a afavorir l'inici d'una nova activitat per compte propi.

Article 23. *Acreditació de les situacions de violència de gènere exercida sobre les treballadores.*

Les situacions de violència que donen lloc al reconeixement dels drets regulats en este capítol s'acreditaran amb l'orde de protecció a favor de la víctima. Excepcionalment, serà títol d'acreditació d'esta situació l'informe del Ministeri Fiscal que indique l'existència d'indicis que la demandant és víctima de violència de gènere fins que es dicte l'orde de protecció.

CAPÍTOL III

Drets de les funcionàries públiques

Article 24. *Àmbit dels drets.*

La funcionària víctima de violència de gènere tindrà dret a la reducció o a la reordenació del seu temps de treball, a la mobilitat geogràfica de centre de treball i a l'excedència, en els termes que es determinen en la seua legislació específica.

Article 25. *Justificació de les faltes d'assistència.*

Les absències totals o parcials al treball, motivades per la situació física o psicològica derivada de la violència de gènere patida per una dona funcionària, es consideraran justificades en els termes que es determine en la seua legislació específica.

Article 26. *Acreditació de les situacions de violència de gènere exercida sobre les funcionàries.*

L'acreditació de les circumstàncies que donen lloc al reconeixement dels drets de mobilitat geogràfica de centre de treball, excedència, i reducció o reordenació del temps de treball, es realitzarà en els termes establits en l'article 23.

CAPÍTOL IV

Drets econòmics**Article 27. Ajudes socials.**

1. Quan les víctimes de violència de gènere no tinguin rendes superiors, en còmput mensual, al 75 per 100 del salari mínim interprofessional, excloent-ne la part proporcional de dos pagues extraordinàries, rebran una ajuda de pagament únic, sempre que es presumisca que a causa de la seua edat, falta de preparació general o especialitzada i circumstàncies socials, la víctima tindrà especials dificultats per a obtindre un treball, i per la dita circumstància no participarà en els programes d'ocupació establits per a la seua inserció professional.

2. L'import d'esta ajuda serà equivalent al de sis mesos de subsidi per desocupació. Quan la víctima de la violència exercida contra la dona tinga reconeguda oficialment una minusvalidesa en grau igual o superior al 33 per 100, l'import serà equivalent a 12 mesos de subsidi per desocupació.

3. Estes ajudes, finançades a càrrec dels Pressupostos Generals de l'Estat, seran concedides per les Administracions competents en matèria de servicis socials. En la tramitació del procediment de concessió, haurà d'incorporar-se un informe del Servici Públic d'Ocupació referit a la previsibilitat que, per les circumstàncies a què es refereix l'apartat 1 d'este article, l'aplicació del programa d'ocupació no incidisca de manera substancial en la millora de l'ocupabilitat de la víctima.

La concurrència de les circumstàncies de violència s'acreditarà de conformitat amb el que estableix l'article 23 d'esta Llei.

4. En cas que la víctima tinga responsabilitats familiars, el seu import podrà arribar al d'un període equivalent al de 18 mesos de subsidi, o de 24 mesos si la víctima o algun dels familiars que conviu amb ella té reconeguda oficialment una minusvalidesa en grau igual o superior al 33 per 100, en els termes que estableixen les disposicions de desplegament de la present Llei.

5. Estes ajudes seran compatibles amb qualsevol de les previstes en la Llei 35/1995, d'11 de desembre, d'Ajudes i Assistència a les Víctimes de Delictes Violents i contra la Llibertat Sexual.

Article 28. Accés a la vivenda i residències públiques per a majors.

Les dones víctimes de violència de gènere seran considerades col·lectius prioritaris en l'accés a vivendes protegides i residències públiques per a majors, en els termes que determine la legislació aplicable.

TÍTOL III

Tutela Institucional**Article 29. La Delegació Especial del Govern contra la Violència sobre la Dona.**

1. La Delegació Especial del Govern contra la Violència sobre la Dona, adscrit al Ministeri de Treball i Assumptes Socials, formularà les polítiques públiques en relació amb la violència de gènere a desenvolupar pel Govern, i coordinarà i impulsarà totes les accions que es realitzen en la dita matèria, treballant en col·laboració i coordinació amb les Administracions amb competència en la matèria.

2. El titular de la Delegació Especial del Govern contra la Violència sobre la Dona estarà legitimat davant dels òrgans jurisdiccionals per a intervindre en defensa dels

drets i dels interessos tutelats en esta Llei en col·laboració i coordinació amb les Administracions amb competències en la matèria.

3. Reglamentàriament, es determinarà el rang i les funcions concretes del titular de la Delegació Especial del Govern contra la Violència sobre la Dona.

Article 30. Observatori Estatal de Violència sobre la Dona.

1. Es constituirà l'Observatori Estatal de Violència sobre la Dona com a òrgan col·legiat adscrit al Ministeri de Treball i Assumptes Socials, al qual correspondrà l'assessorament, avaluació, col·laboració institucional, elaboració d'informes i estudis, i propostes d'actuació en matèria de violència de gènere. Estos informes, estudis i propostes consideraran de manera especial la situació de les dones amb major risc de patir violència de gènere o amb majors dificultats per a accedir als servicis. En tot cas, les dades contingudes en estos informes, estudis i propostes es consignaran desagregats per sexe.

2. L'Observatori Estatal de Violència sobre la Dona remetrà al Govern i a les comunitats autònomes, amb periodicitat anual, un informe sobre l'evolució de la violència exercida sobre la dona en els termes a què es refereix l'article 1 de la present Llei, amb determinació dels tipus penals que s'hagen aplicat, i de l'efectivitat de les mesures acordades per a la protecció de les víctimes. L'informe destacarà, així mateix, les necessitats de reforma legal, a fi de garantir que l'aplicació de les mesures de protecció adoptades puguen assegurar el màxim nivell de tutela per a les dones.

3. Reglamentàriament, es determinaran les seues funcions, el seu règim de funcionament i la seua composició, en la qual es garantirà, en tot cas, la participació de les comunitats autònomes, les entitats locals, els agents socials, les associacions de consumidors i usuaris, i les organitzacions de dones amb implantació en tot el territori de l'Estat, així com de les organitzacions empresarials i sindicals més representatives.

Article 31. Forces i Cossos de Seguretat.

1. El Govern establirà, en les Forces i Cossos de Seguretat de l'Estat, unitats especialitzades en la prevenció de la violència de gènere i en el control de l'execució de les mesures judicials adoptades.

2. El Govern, a fi de fer més efectiva la protecció de les víctimes, promourà les actuacions necessàries perquè les Polícies Locals, en el marc de la seua col·laboració amb les Forces i Cossos de Seguretat de l'Estat, cooperen a assegurar el compliment de les mesures acordades pels òrgans judicials quan estes siguen algunes de les previstes en la present Llei o en l'article 544 bis de la Llei d'Enjuiciament Criminal o en l'article 57 del Codi Penal.

3. L'actuació de les Forces i Cossos de Seguretat haurà de tindre en compte el Protocol d'Actuació de les Forces i Cossos de Seguretat i de Coordinació amb els Òrgans Judicials per a la protecció de la violència domèstica i de gènere.

4. El que disposa el present article s'aplicarà en les comunitats autònomes que tinguen cossos de policia que desenvolupen les funcions de protecció de les persones i béns, i el manteniment de l'orde i la seguretat ciutadana dins del territori autònom, en els termes prevists en els seus Estatuts, en la Llei Orgànica 2/1986, de 13 de març, de Forces i Cossos de Seguretat, i en les seues lleis de policia, i tot això amb la finalitat de fer més efectiva la protecció de les víctimes.

Article 32. Plans de col·laboració.

1. Els poders públics elaboraran plans de col·laboració que garanteixin l'ordenació de les seues actuacions en la prevenció, assistència i persecució dels actes de violència de gènere, que hauran d'implicar les Administracions sanitàries, l'Administració de Justícia, les Forces i Cossos de Seguretat i els servicis socials i organismes d'igualtat.

2. En desplegament dels dits plans, s'articularen protocols d'actuació que determinen els procediments que asseguren una actuació global i integral de les distintes administracions i servicis implicats, i que garanteixen l'activitat probatòria en els processos que se segueixen.

3. Les Administracions amb competències sanitàries promouran l'aplicació, permanent actualització i difusió de protocols que continguin pautes uniformes d'actuació sanitària, tant en l'àmbit públic com privat, i en especial, del Protocol aprovat pel Consell Interterritorial del Sistema Nacional de Salut.

Estos protocols impulsaran les activitats de prevenció, detecció precoç i intervenció continuada amb la dona sotmesa a violència de gènere o en risc de patir-la.

Els protocols, a més de referir-se als procediments a seguir, faran referència expressa a les relacions amb l'Administració de Justícia en aquells casos en què hi haja constatació o sospita fundada de danys físics o psíquics ocasionats per estes agressions o abusos.

4. En les actuacions previstes en este article, es considerarà de manera especial la situació de les dones que, per les seues circumstàncies personals i socials, puguen tindre major risc de patir la violència de gènere o majors dificultats per a accedir als servicis previstos en esta Llei, com ara les pertanyents a minories, les immigrants, les que es troben en situació d'exclusió social o les dones amb discapacitat.

TÍTOL IV**Tutela Penal****Article 33. Suspensió de penes.**

El paràgraf segon de l'apartat 1, 6a, de l'article 83 del Codi Penal, en la redacció donada per la Llei Orgànica 15/2003, queda redactat de la manera següent:

«Si es tracta de delictes relacionats amb la violència de gènere, el jutge o Tribunal condicionarà, en tot cas, la suspensió al compliment de les obligacions o deures previstos en les regles 1a, 2a i 5a d'este apartat.»

Article 34. Comissió de delictes durant el període de suspensió de la pena.

L'apartat 3 de l'article 84 del Codi Penal, en la redacció donada per la Llei Orgànica 15/2003, queda redactat de la manera següent:

«3. En cas que la pena suspesa siga de presó per la comissió de delictes relacionats amb la violència de gènere, l'incompliment per part del reu de les obligacions o deures previstos en les regles 1a, 2a i 5a de l'apartat 1 de l'article 83 determinarà la revocació de la suspensió de l'execució de la pena.»

Article 35. Substitució de penes.

El paràgraf tercer de l'apartat 1 de l'article 88 del Codi Penal, en la redacció donada per la Llei Orgànica 15/2003, queda redactat de la manera següent:

«En cas que el reu haja sigut condemnat per un delictes relacionat amb la violència de gènere, la pena de presó només podrà ser substituïda per la de treballs en benefici de la comunitat. En estos supòsits, el jutge o Tribunal imposarà addicionalment, a més de la subjecció a programes específics de reeducació i tractament psicològic, l'observança de les obligacions o deures previstos en les regles 1a i 2a, de l'apartat 1 de l'article 83 d'este Codi.»

Article 36. Protecció contra les lesions.

Es modifica l'article 148 del Codi Penal, que queda redactat de la manera següent:

«Les lesions previstes en l'apartat 1 de l'article anterior podran ser castigades amb la pena de presó de dos a cinc anys, atenent el resultat causat o risc produït:

1r. Si en l'agressió s'han utilitzat armes, instruments, objectes, mitjans, mètodes o formes concretament perilloses per a la vida o salut física o psíquica del lesionat.

2n. Si ha hagut encrueliment o traïdoria.

3r. Si la víctima és menor de dotze anys o incapaç.

4t. Si la víctima és o ha sigut esposa, o dona que estiga o haja estat lligada a l'autor per una anàloga relació d'afectivitat, fins i tot sense convivència.

5t. Si la víctima és una persona especialment vulnerable que convisca amb l'autor.»

Article 37. Protecció contra els maltractaments.

L'article 153 del Codi Penal, queda redactat com següent:

«1. El qui, per qualsevol mitjà o procediment, cause a un altre menyscabament psíquic o una lesió no definita com a delictes en este Codi, o colpege o maltracte d'obra un altre sense causar-li lesió, quan l'ofesa siga o haja sigut esposa, o dona que estiga o haja estat lligada a ell per una anàloga relació d'afectivitat fins i tot sense convivència, o persona especialment vulnerable que convisca amb l'autor, serà castigat amb la pena de presó de sis mesos a un any o de treballs en benefici de la comunitat de trenta-un a huitanta dies i, en tot cas, privació del dret a la tinença i port d'armes d'un any i un dia a tres anys, així com, quan el jutge o Tribunal ho considere adequat a l'interés del menor o incapaç, inhabilitació per a l'exercici de pàtria potestat, tutela, curatela, guarda o acolliment fins a cinc anys.

2. Si la víctima del delictes previst en l'apartat anterior és alguna de les persones a què es referix l'article 173.2, exceptuades les persones previstes en l'apartat anterior d'este article, l'autor serà castigat amb la pena de presó de tres mesos a un any o de treballs en benefici de la comunitat de trenta-un a huitanta dies i, en tot cas, privació del dret a la tinença i portament d'armes d'un any i un dia a tres anys, així com, quan el jutge o Tribunal ho considere adequat a l'interés del menor o incapaç, inhabilitació per a l'exercici de pàtria potestat, tutela, curatela, guarda o acolliment de sis mesos a tres anys.

3. Les penes previstes en els apartats 1 i 2 s'imposaran en la seua mitat superior quan el delictes es perpetre en presència de menors, o s'utilitzen armes, o tinga lloc al domicili comú o al

domicili de la víctima, o es realitze trencant una pena de les previstes en l'article 48 d'este Codi o una mesura cautelar o de seguretat de la mateixa naturalesa.

4. No obstant el que preveuen els apartats anteriors, el jutge o Tribunal, raonant-ho en sentència, en consideració a les circumstàncies personals de l'autor i les concurrents en la realització del fet, podrà imposar la pena inferior en grau.»

Article 38. *Protecció contra les amenaces.*

S'afigen tres apartats, numerats com a 4, 5 i 6, a l'article 171 del Codi Penal, que tindran la redacció següent:

«4. El qui, de manera lleu, amence a qui siga o haja sigut la seua esposa, o dona que estiga o haja estat lligada a ell per una anàloga relació d'afectivitat fins i tot sense convivència, serà castigat amb la pena de presó de sis mesos a un any o de treballs en benefici de la comunitat de trenta-un a huitanta dies i, en tot cas, privació del dret a la tinença i portament d'armes d'un any i un dia a tres anys, així com, quan el jutge o Tribunal ho considere adequat a l'interés del menor o incapaç, inhabilitació especial per a l'exercici de la pàtria potestat, tutela, curatela, guarda o acolliment fins a cinc anys.

La mateixa pena s'imposarà a qui, de manera lleu, amence una persona especialment vulnerable que convisca amb l'autor.

5. El qui, de manera lleu, amence amb armes o altres instruments perillosos alguna de les persones a qui es referix l'article 173.2, exceptuades les previstes en l'apartat anterior d'este article, serà castigat amb la pena de presó de tres mesos a un any o treballs en benefici de la comunitat de trenta-un a huitanta dies i, en tot cas, privació del dret a la tinença i portament d'armes d'un a tres anys, així com, quan el jutge o Tribunal ho considere adequat a l'interés del menor o incapaç, inhabilitació especial per a l'exercici de la pàtria potestat, tutela, curatela, guarda o acolliment per temps de sis mesos a tres anys.

S'imposaran les penes previstes en els apartats 4 i 5, en la seua mitat superior, quan el delicte es perpetre en presència de menors, o tinga lloc al domicili comú o al domicili de la víctima, o es realitze trencant una pena de les previstes en l'article 48 d'este Codi o una mesura cautelar o de seguretat de la mateixa naturalesa.

6. No obstant el que preveuen els apartats 4 i 5, el jutge o Tribunal, raonant-ho en sentència, en consideració a les circumstàncies personals de l'autor i a les concurrents en la realització del fet, podrà imposar la pena inferior en grau.»

Article 39. *Protecció contra les coaccions.*

El contingut actual de l'article 172 del Codi Penal queda numerat com a apartat 1, i s'afig un apartat 2 a este article amb la redacció següent:

«2. El qui, de manera lleu, coaccione a qui siga o haja sigut la seua esposa, o dona que estiga o haja estat lligada a ell per una anàloga relació d'afectivitat fins i tot sense convivència, serà castigat amb la pena de presó de sis mesos a un any o de treballs en benefici de la comunitat de trenta-un a huitanta dies i, en tot cas, privació del dret a la tinença i portament d'armes d'un any i un dia a tres anys, així com, quan el jutge o Tribunal ho considere adequat a l'interés del menor o incapaç, inhabilitació especial per a l'exercici de la pàtria potestat, tutela, curatela, guarda o acolliment fins a cinc anys.

La mateixa pena s'imposarà a qui, de manera lleu, coaccione una persona especialment vulnerable que convisca amb l'autor.

S'imposarà la pena en la seua mitat superior quan el delicte es perpetre en presència de menors, o tinga lloc al domicili comú o al domicili de la víctima, o es realitze trencant una pena de les previstes en l'article 48 d'este Codi o una mesura cautelar o de seguretat de la mateixa naturalesa.

No obstant el que preveuen els paràgrafs anteriors, el jutge o Tribunal, raonant-ho en sentència, en consideració a les circumstàncies personals de l'autor i a les concurrents en la realització del fet, podrà imposar la pena inferior en grau.»

Article 40. *Trencament de condemna.*

Es modifica l'article 468 del Codi Penal, que queda redactat de la manera següent:

«1. Els qui trenquen la seua condemna, mesura de seguretat, presó, mesura cautelar, conducció o custòdia seran castigats amb la pena de presó de sis mesos a un any si estan privats de llibertat, i amb la pena de multa de dotze a vint-i-quatre mesos, en els altres casos.

2. S'imposarà, en tot cas, la pena de presó de sis mesos a un any als qui trenquen una pena de les previstes en l'article 48 d'este Codi o una mesura cautelar o de seguretat de la mateixa naturalesa imposades en processos criminals en què l'ofés siga alguna de les persones a qui es referix l'article 173.2.»

Article 41. *Protecció contra les vexacions lleus.*

L'article 620 del Codi Penal queda redactat com següent:

«Seran castigats amb la pena de multa de deu a vint dies:

1r. Els qui, de manera lleu, amenacen un altre amb armes o altres instruments perillosos, o en traquen en la baralla, si no és en justa defensa, llevat que el fet siga constitutiu de delicte.

2n. Els qui causen a un altre una amenaça, coacció, injúria o vexació injusta de caràcter lleu, llevat que el fet siga constitutiu de delicte.

Els fets descrits en els dos números anteriors només seran perseguibles per mitjà de denúncia de la persona agreujada o del seu representant legal.

En els supòsits del número 2 d'este article, quan l'ofés siga alguna de les persones a qui es referix l'article 173.2, la pena serà la de localització permanent de quatre a huit dies, sempre en domicili diferent i allunyat del de la víctima, o treballs en benefici de la comunitat de cinc a deu dies. En estos casos, no serà exigible la denúncia a què es referix el paràgraf anterior d'este article, excepte per a la persecució de les injúries.»

Article 42. *Administració penitenciària.*

1. L'Administració penitenciària realitzarà programes específics per a interns condemnats per delictes relacionats amb la violència de gènere.

2. Les Juntes de Tractament valoraran, en les progressions de grau, concessió de permisos i concessió de la llibertat condicional, el seguiment i aprofitament d'estos programes específics per part dels interns a què es referix l'apartat anterior.

TÍTOL V

Tutela Judicial

CAPÍTOL I

Dels Jutjats de Violència sobre la Dona

Article 43. *Organització territorial.*

S'addiciona un article 87 bis en la Llei Orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del Poder Judicial, amb la redacció següent:

«1. En cada partit hi haurà un o més Jutjats de Violència sobre la Dona, amb seu a la capital d'aquell i jurisdicció en tot el seu àmbit territorial. Prendran la seua designació del municipi de la seua seu.

2. No obstant l'anterior, podran establir-se excepcionalment Jutjats de Violència sobre la Dona que estenguen la seua jurisdicció a dos o més partits dins de la mateixa província.

3. El Consell General del Poder Judicial podrà acordar, amb un informe previ de les Sales de Govern, que, en aquelles circumscripcions on siga convenient segons la càrrega de treball existent, el coneixement dels assumptes referits en l'article 87 ter de la present Llei Orgànica corresponga a un dels Jutjats de Primera Instància i Instrucció, o d'Instrucció, si és el cas, i es determinarà en esta situació que només un d'estos Òrgans conega de tots estos assumptes dins del partit judicial, ja siga de manera exclusiva o coneixent també d'altres matèries.

4. En els partits judicials en què hi haja un sol Jutjat de Primera Instància i Instrucció, serà este el qui assumisca el coneixement dels assumptes a què es referix l'article 87 ter d'esta Llei.»

Article 44. *Competència.*

S'addiciona un article 87 ter en la Llei Orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del Poder Judicial, amb la redacció següent:

«1. Els Jutjats de Violència sobre la Dona coneixeran, en l'orde penal, de conformitat en tot cas amb els procediments i recursos previstos en la Llei d'Enjudiciament Criminal, dels supòsits següents:

a) De la instrucció dels processos per a exigir responsabilitat penal pels delictes recollits en els títols del Codi Penal relatiu a homicidi, avortament, lesions, lesions al fetus, delictes contra la llibertat, delictes contra la integritat moral, contra la llibertat i indemnitat sexuals o qualsevol altre delictes comés amb violència o intimidació, sempre que s'hagen comés contra qui siga o haja sigut la seua esposa, o dona que estiga o haja estat lligada a l'autor per anàloga relació d'afectivitat fins i tot sense convivència, així com de les comeses sobre els descendents propis o de l'esposa o convivent, o sobre els menors o incapaços que visquen amb ell o que es troben subjectes a la potestat, tutela, curatela, acolliment o guarda de fet de l'esposa o convivent, quan també s'haja produït un acte de violència de gènere.

b) De la instrucció dels processos per a exigir responsabilitat penal per qualsevol delictes contra els drets i deures familiars, quan la víctima siga alguna de les persones assenyalades com a tals en la lletra anterior.

c) De l'adopció de les corresponents ordes de protecció a les víctimes, sense perjudi de les competències atribuïdes al jutge de guàrdia.

d) Del coneixement i resolució de les faltes contingudes en els títols I i II del llibre III del Codi Penal, quan la víctima siga alguna de les perso-

nes assenyalades com a tals en la lletra a) d'este apartat.

2. Els Jutjats de Violència sobre la Dona podran conèixer en l'orde civil, en tot cas, de conformitat amb els procediments i recursos previstos en la Llei d'Enjudiciament Civil, dels assumptes següents:

- a) Els de filiació, maternitat i paternitat.
- b) Els de nul·litat del matrimoni, separació i divorci.
- c) Els que versen sobre relacions paternofili- als.
- d) Els que tinguen com a objecte l'adopció o modificació de mesures de transcendència familiar.
- e) Els que versen exclusivament sobre guarda i custòdia de fills i filles menors o sobre aliments reclamats per un progenitor contra l'altre en nom dels fills i filles menors.
- f) Els que versen sobre la necessitat d'assentiment en l'adopció.
- g) Els que tinguen com a objecte l'oposició a les resolucions administratives en matèria de protecció de menors.

3. Els Jutjats de Violència sobre la Dona tindran, de manera exclusiva i exclouent, competència en l'orde civil quan concórreguen simultàniament els requisits següents:

- a) Que es tracte d'un procés civil que tinga com a objecte alguna de les matèries indicades en el número 2 del present article.
- b) Que alguna de les parts del procés civil siga víctima dels actes de violència de gènere, en els termes a què fa referència l'apartat 1 a) del present article.
- c) Que alguna de les parts del procés civil siga imputat com a autor, inductor o cooperador necessari en la realització d'actes de violència de gènere.
- d) Que s'hagen iniciat davant del jutge de violència sobre la dona actuacions penals per delictes o falta a conseqüència d'un acte de violència sobre la dona, o s'haja adoptat una orde de protecció a una víctima de violència de gènere.

4. Quan el jutge aprecie que els actes posats en el seu coneixement, de manera notòria, no constitueixen expressió de violència de gènere, podrà no admetre la pretensió, i la remetrà a l'òrgan judicial competent.

5. En tots estos casos està vedada la mediació.»

Article 45. *Recursos en matèria penal.*

S'addiciona un nou ordinal 4t a l'article 82.1 de la Llei Orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del Poder Judicial, amb la redacció següent:

«Dels recursos que establisca la llei contra les resolucions en matèria penal dictades pels Jutjats de Violència sobre la Dona de la província. A fi de facilitar el coneixement d'estos recursos, i atenent el nombre d'assumptes existents, hauran d'especialitzar-se una o diverses de les seues seccions de conformitat amb el que preveu l'article 98 de l'esmentada Llei Orgànica. Esta especialització s'estendrà a aquells supòsits en què corresponga a l'Audiència Provincial l'enjudiciament, en primera instància, d'assumptes instruïts pels Jutjats de Violència sobre la Dona de la província.»

Article 46. Recursos en matèria civil.

S'addiciona un nou paràgraf a l'article 82.4 en la Llei Orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del Poder Judicial, amb la redacció següent:

«Les Audiències Provincials coneixeran, així mateix, dels recursos que establisca la llei contra les resolucions dictades en matèria civil pels Jutjats de Violència sobre la Dona de la província. A fi de facilitar el coneixement d'estos recursos, i atenent al nombre d'assumptes existents, podran especialitzar-se una o diverses de les seues seccions de conformitat amb el que preveu l'article 98 de l'esmentada Llei Orgànica.»

Article 47. Formació.

El Govern, el Consell General del Poder Judicial i les comunitats autònomes, en l'àmbit de les seues respectives competències, asseguraran una formació específica relativa a la igualtat i no-discriminació per raó de sexe, i sobre violència de gènere, en els cursos de formació de jutges i magistrats, fiscals, secretaris judicials, Forces i Cossos de Seguretat i metges forenses. En tot cas, en els cursos de formació anteriors s'hi introduirà l'enfocament de la discapacitat de les víctimes.

Article 48. Jurisdicció dels Jutjats.

Es modifica l'apartat 1 de l'article 4 de la Llei 38/1988, de 28 de desembre, de Demarcació i Planta Judicial, que queda redactat de la manera següent:

«1. Els Jutjats de Primera Instància i Instrucció i els Jutjats de Violència sobre la Dona tenen jurisdicció en l'àmbit territorial del seu respectiu partit.

No obstant l'anterior, i ateses les circumstàncies geogràfiques, d'ubicació i població, podran crear-se Jutjats de Violència sobre la Dona que atenguen més d'un partit judicial.»

Article 49. Seu dels Jutjats.

Es modifica l'article 9 de la Llei 38/1988, de 28 de desembre, de Demarcació i Planta Judicial, que queda redactat de la manera següent:

«Els Jutjats de Primera Instància i Instrucció i els Jutjats de Violència sobre la Dona tenen la seua seu a la capital del partit.»

Article 50. Planta dels Jutjats de Violència sobre la Dona.

S'addiciona un article 15 bis en la Llei 38/1988, de 28 de desembre, de Demarcació i Planta Judicial, amb la redacció següent:

«1. La planta inicial dels Jutjats de Violència sobre la Dona serà l'establida en l'annex XIII d'esta Llei.

2. La concreció de la planta inicial i la que siga objecte de desenvolupament posterior, serà realitzada mitjançant un Reial Decret, de conformitat amb el que estableix l'article 20 de la present Llei, i s'ajustarà als criteris següents:

a) Podran crear-se Jutjats de Violència sobre la Dona en aquells partits judicials en què la càrrega de treball així ho aconselle.

b) En aquells partits judicials en què, en consideració al volum d'assumptes, no es considere necessari el desenvolupament de la planta judicial, es podran transformar alguns dels Jutjats d'Instrució

ció i de Primera Instància i Instrucció en funcionament en Jutjats de Violència sobre la Dona.

c) Així mateix, quan es considere, segons la càrrega de treball, que no és necessària la creació d'un òrgan judicial específic, es determinarà, si n'hi ha diversos, quins Jutjats d'Instrucció, o de Primera Instància i Instrucció, assumiran el coneixement de les matèries de violència sobre la dona en els termes de l'article 1 de la Llei Orgànica, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere, amb caràcter exclusiu, junt amb la resta de les corresponents a la jurisdicció penal o civil, segons la naturalesa de l'òrgan en qüestió.

3. Seran servits per magistrats els Jutjats de Violència sobre la Dona que tinguen la seu a la capital de la província, i els altres Jutjats que així s'establixen en l'annex XIII d'esta Llei.»

Article 51. Places servides per magistrats.

L'apartat 2 de l'article 21 de la Llei 38/1988, de 28 de desembre, de Demarcació i Planta Judicial, tindrà la redacció següent:

«2. El ministre de justícia podrà establir que els Jutjats de Primera Instància i d'Instrucció, o de Primera Instància i Instrucció, i els Jutjats de Violència sobre la Dona, siguen servits per magistrats, sempre que estiguen radicats en un partit judicial superior a 150.000 habitants de dret o experimenten augments de població de fet que superen la dita xifra, i el volum de càrregues competencials així ho exigeixca.»

Article 52. Constitució dels Jutjats.

S'inclou un nou article 46 ter en la Llei 38/1988, de 28 de desembre, de Demarcació i Planta Judicial, amb la redacció següent:

«1. El Govern, dins del marc de la Llei de Presupostos Generals de l'Estat, oït el Consell General del Poder Judicial i, si és el cas, la Comunitat Autònoma afectada, procedirà, de manera escalonada i mitjançant un Reial Decret, a la constitució, compatibilització i transformació de Jutjats d'Instrucció i de Primera Instància i Instrucció per a la plena efectivitat de la planta dels Jutjats de Violència sobre la Dona.

2. Mentre les comunitats autònomes no fixen la seu dels Jutjats de Violència sobre la Dona, esta es considerarà situada en aquelles poblacions que s'establisquen en l'annex XIII de la present Llei.»

Article 53. Notificació de les sentències dictades per Tribunals.

S'addiciona un nou paràgraf en l'article 160 de la Llei d'Enjudiciament Criminal, amb el contingut següent:

«Quan la instrucció de la causa haja correspost a un Jutjat de Violència sobre la Dona, la sentència serà remesa a este per testimoni de manera immediata, amb indicació de si esta és o no ferma.»

Article 54. Especialitats en el supòsit de juís ràpids.

S'addiciona un nou article 779 bis en la Llei d'Enjudiciament Criminal, amb el contingut següent:

«1. En cas que la competència corresponga al Jutjat de Violència sobre la Dona, les diligències i resolucions assenyalades en els articles anteriors hauran de ser efectuades i adoptades durant les hores d'audiència.

2. La Policia Judicial haurà de realitzar les citacions a què es referix l'article 796 davant del Jutjat de Violència sobre la Dona, en el dia hàbil més pròxim, entre aquells que es fixen reglamentàriament.

No obstant això, el detingut, si n'hi ha, haurà de ser posat a disposició del Jutjat d'Instrucció de Guàrdia, amb l'únic efecte de regularitzar la seua situació personal quan no siga possible la presentació davant del Jutjat de Violència sobre la Dona que siga competent.

3. Per a la realització de les citacions abans referides, la Policia Judicial fixarà el dia i l'hora de la compareixença coordinadament amb el Jutjat de Violència sobre la Dona. A este efecte, el Consell General del Poder Judicial, d'acord amb el que estableix l'article 110 de la Llei Orgànica del Poder Judicial, dictarà els Reglaments oportuns per a assegurar esta coordinació.»

Article 55. *Notificació de les sentències dictades per Jutjat Penal.*

S'addiciona un apartat 5 en l'article 789 de la Llei d'Enjudiciament Criminal, amb el contingut següent:

«5. Quan la instrucció de la causa haja correspost a un Jutjat de Violència sobre la Dona, la sentència serà remesa a este per testimoni de manera immediata. Igualment, se li remetrà la declaració de fermesa i la sentència de segona instància quan esta siga revocàtoria, en tot o en part, de la sentència prèviament dictada.»

Article 56. *Especialitats en el supòsit de juís ràpids en matèria de faltes.*

S'addiciona un nou apartat 5 a l'article 962 de la Llei d'Enjudiciament Criminal, amb el contingut següent:

«5. En cas que la competència per a conèixer corresponga al Jutjat de Violència sobre la Dona, la Policia Judicial haurà de realitzar les citacions a què es referix este article davant d'este Jutjat en el dia hàbil més pròxim. Per a la realització de les citacions abans referides, la Policia Judicial fixarà el dia i l'hora de la compareixença coordinadament amb el Jutjat de Violència sobre la Dona.

A este efecte, el Consell General del Poder Judicial, d'acord amb el que estableix l'article 110 de la Llei Orgànica del Poder Judicial, dictarà els Reglaments oportuns per a assegurar esta coordinació.»

CAPÍTOL II

Normes processals civils

Article 57. *Pèrdua de la competència objectiva quan es produïsquen actes de violència sobre la dona.*

S'addiciona un nou article 49 bis en la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'Enjudiciament Civil, la redacció del qual és la següent:

«Article 49 bis. *Pèrdua de la competència quan es produïsquen actes de violència sobre la dona.*

1. Quan un jutge que estiga coneixent en primera instància d'un procediment civil tinga notícia de la comissió d'un acte de violència dels definits en l'article 1 de la Llei Orgànica de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere que haja donat lloc a la iniciació d'un procés penal o a una orde de protecció, després de verificar la concurrència dels requisits previstos en el paràgraf tercer de

l'article 87 ter de la Llei Orgànica del Poder Judicial, haurà d'inhibir-se i remetre les interlocutòries en l'estat en què es troben al jutge de violència sobre la dona que siga competent, llevat que s'haja iniciat la fase del juí oral.

2. Quan un jutge que estiga coneixent d'un procediment civil tinga notícia de la possible comissió d'un acte de violència de gènere que no haja donat lloc a la iniciació d'un procés penal, ni a dictar una orde de protecció, després de verificar que hi concorren els requisits del paràgraf tercer de l'article 87 ter de la Llei Orgànica del Poder Judicial, haurà de citar les parts immediatament a una compareixença amb el Ministeri Fiscal que se celebrarà en les 24 hores següents, a fi que este prenga coneixement de totes les dades que siguen rellevants sobre els fets succeïts. Després d'esta, el fiscal, de manera immediata, haurà de decidir si procedix, en les 24 hores següents, a denunciar els actes de violència de gènere o a sol·licitar orde de protecció davant del Jutjat de Violència sobre la Dona que siga competent. En cas que s'interpose denúncia o se sol·licite l'orde de protecció, el fiscal haurà d'entregar una còpia de la denúncia o sol·licitud en el Tribunal, el qual continuarà coneixent de l'assumpte fins que siga, si és el cas, requerit d'inhibició pel jutge de violència sobre la dona competent.

3. Quan un jutge de violència sobre la dona que estiga coneixent d'una causa penal per violència de gènere tinga coneixement de l'existència d'un procés civil, i verifique la concurrència dels requisits del paràgraf tercer de l'article 87 ter de la Llei Orgànica del Poder Judicial, requerirà d'inhibició el Tribunal Civil, el qual haurà d'acordar immediatament la seua inhibició i la remissió de les interlocutòries a l'òrgan requeridor.

A l'efecte del paràgraf anterior, el requeriment d'inhibició s'acompanyarà de testimoni de la incoació de diligències prèvies o de juí de faltes, de la interlocutòria d'admissió de la querella, o de l'orde de protecció adoptada.

4. En els casos previstos en els apartats 1 i 2 d'este article, el Tribunal Civil remetrà les interlocutòries al Jutjat de Violència sobre la Dona sense que s'aplique el que preveu l'article 48.3 de la Llei d'Enjudiciament Civil, i les parts hauran de comparèixer, des d'eixe moment, davant d'este òrgan.

En estos supòsits no s'aplicaran les restants normes d'esta secció, ni s'admetrà declinatòria, i les parts que vullguen fer valdre la competència del Jutjat de Violència sobre la Dona hauran de presentar testimoni d'alguna de les resolucions dictades per este Jutjat, a les quals es referix el paràgraf final del número anterior.

5. Els Jutjats de Violència sobre la Dona exerciran les seues competències en matèria civil de manera exclusiva i exclouent, i, en tot cas, de conformitat amb els procediments i recursos previstos en la Llei d'Enjudiciament Civil.»

CAPÍTOL III

Normes processals penals

Article 58. *Competències en l'orde penal.*

Es modifica l'article 14 de la Llei d'Enjudiciament Criminal, que queda redactat de la manera següent:

«Fora dels casos que expressament i limitadament atribueixen la Constitució i les lleis a jutges i Tribunals determinats, seran competents:

1. Per al coneixement i resolució dels juís de faltes, el jutge d'instrucció, llevat que la competència corresponga al jutge de violència sobre la dona de conformitat amb el número cinc d'este article. No obstant això, coneixerà dels juís per faltes tipificades en els articles 626, 630, 632 i 633 del Codi Penal, el jutge de pau del lloc en què s'hagen comés. També coneixeran els jutges de pau dels juís per faltes tipificades en l'article 620.1r i 2n, del Codi Penal, excepte quan l'ofés siga alguna de les persones a què es referix l'article 173.2 del mateix Codi.

2. Per a la instrucció de les causes, el jutge d'instrucció del partit en què el delictes s'haja comés, o el jutge de violència sobre la dona, o el jutge central d'instrucció respecte dels delictes que la Llei determine.

3. Per al coneixement i resolució de les causes per delictes als quals la Llei assenyalen pena privativa de llibertat de duració no superior a cinc anys o pena de multa, siga quina siga la seua quantia, o qualssevol altres de distinta naturalesa, bé siguen úniques, conjuntes o alternatives, sempre que la duració d'estes no excedisca deu anys, així com per faltes, siguen o no incidentals, imputables als autors d'estos delictes o a altres persones, quan la comissió de la falta o la seua prova estiguen relacionades amb aquells, el jutge penal de la circumscripció on el delictes va ser comés, o el jutge penal corresponent a la circumscripció del Jutjat de Violència sobre la Dona, si és el cas, o el jutge central penal en l'àmbit que li és propi, sense perjudici de la competència del jutge d'instrucció de guàrdia del lloc de comissió del delictes per a dictar sentència de conformitat, o del jutge de violència sobre la dona competent si és el cas, en els termes establits en l'article 801.

No obstant això, en els supòsits de competència del jutge penal, si el delictes és dels atribuïts al Tribunal del Jurat, el coneixement i resolució correspondrà a este.

4. Per al coneixement i resolució de les causes en els altres casos, l'Audiència Provincial de la circumscripció on el delictes s'haja comés, o l'Audiència Provincial corresponent a la circumscripció del Jutjat de Violència sobre la Dona si és el cas, o la Sala Penal de l'Audiència Nacional.

No obstant això, en els supòsits de competència de l'Audiència Provincial, si el delictes és dels atribuïts al Tribunal del Jurat, el coneixement i resolució correspondrà a este.

5. Els Jutjats de Violència sobre la Dona seran competents en les següents matèries, en tot cas, de conformitat amb els procediments i recursos previstos en esta Llei:

a) De la instrucció dels processos per a exigir responsabilitat penal pels delictes recollits en els títols del Codi Penal relatius a homicidi, avortament, lesions, lesions al fetus, delictes contra la llibertat, delictes contra la integritat moral, contra la llibertat i indemnitat sexuals o qualsevol altre delictes comés amb violència o intimidació, sempre que s'hagen comés contra qui siga o haja sigut la seua esposa, o dona que estiga o haja estat lligada a l'autor per anàloga relació d'afectivitat fins i tot sense convivència, així com de les comeses sobre els descendents propis o de l'esposa o convivent, o sobre els menors o incapaços que amb ell convisquen o que es troben subjectes a la potestat, tutela, curatela, acolliment o guarda de fet de l'esposa o convivent, quan també s'haja produït un acte de violència de gènere.

b) De la instrucció dels processos per a exigir responsabilitat penal per qualsevol delictes contra els drets i deures familiars, quan la víctima siga alguna de les persones assenyalades com a tals en la lletra anterior.

c) De l'adopció de les corresponents ordes de protecció a les víctimes, sense perjudici de les competències atribuïdes al jutge de guàrdia.

d) Del coneixement i resolució de les faltes contingudes en els títols I i II del llibre III del Codi Penal, quan la víctima siga alguna de les persones assenyalades com a tals en la lletra a) d'este apartat.»

Article 59. *Competència territorial.*

S'addiciona un nou article 15 bis en la Llei d'Enjudiciament Criminal, la redacció del qual és la següent:

«En cas que es tracte d'alguns dels delictes o faltes la instrucció o coneixement dels quals corresponga al jutge de violència sobre la dona, la competència territorial vindrà determinada pel lloc del domicili de la víctima, sense perjudici de l'adopció de l'orde de protecció, o de mesures urgents de l'article 13 de la present Llei que pugui adoptar el jutge del lloc de comissió dels fets.»

Article 60. *Competència per connexió.*

S'addiciona un nou article 17 bis en la Llei d'Enjudiciament Criminal, la redacció del qual és la següent:

«La competència dels Jutjats de Violència sobre la Dona s'estendrà a la instrucció i coneixement dels delictes i faltes connexes sempre que la connexió tinga el seu origen en algun dels supòsits previstos en els números 3 i 4 de l'article 17 de la present Llei.»

CAPÍTOL IV

Mesures judicials de protecció i de seguretat de les víctimes

Article 61. *Disposicions generals.*

1. Les mesures de protecció i seguretat previstes en el present capítol seran compatibles amb qualssevol de les mesures cautelars i d'assegurament que es poden adoptar en els processos civils i penals.

2. En tots els procediments relacionats amb la violència de gènere, el jutge competent, d'ofici o a instància de les víctimes, dels fills, de les persones que convisquen amb elles o es troben subjectes a la seua guarda o custòdia, del Ministeri Fiscal o de l'Administració de què depenguen els servicis d'atenció a les víctimes o la seua acollida, haurà de pronunciar-se, en tot cas, sobre la pertinència de l'adopció de les mesures cautelars i d'assegurament previstes en este capítol, i determinar el seu termini si és procedent la seua adopció.

Article 62. *De l'orde de protecció.*

Rebuda la sol·licitud d'adopció d'una orde de protecció, el jutge de violència sobre la dona i, si és el cas, el jutge de guàrdia actuaran de conformitat amb el que disposa l'article 544 ter de la Llei d'Enjudiciament Criminal.

Article 63. *De la protecció de dades i les limitacions a la publicitat.*

1. En les actuacions i procediments relacionats amb la violència de gènere es protegirà la intimitat de les víctimes.

mes; en especial, les seues dades personals, les dels seus descendents i les de qualsevol altra persona que estiga sota la seua guarda o custòdia.

2. Els jutges competents podran acordar, d'ofici o a instància de part, que les vistes es desenvolupen a porta tancada i que les actuacions siguen reservades.

Article 64. *De les mesures d'eixida del domicili, allunyament o suspensió de les comunicacions.*

1. El jutge podrà ordenar l'eixida obligatòria de l'inculpat per violència de gènere del domicili en què haja estat convivint o tinga la seua residència la unitat familiar, així com la prohibició de tornar a este.

2. El jutge, amb caràcter excepcional, podrà autoritzar que la persona protegida concerte amb una agència o societat pública allí on n'hi haja, i que incloga entre les seues activitats la de l'arrendament de vivendes, la permuta de l'ús atribuït de la vivenda familiar de la qual siguen copropietaris per l'ús d'una altra vivenda durant el temps i en les condicions que es determinen.

3. El jutge podrà prohibir a l'inculpat que s'aproxime a la persona protegida, la qual cosa li impedisca acostar-se a esta en qualsevol lloc on es trobe, així com acostar-se al seu domicili, al seu lloc de treball o a qualsevol altre que siga freqüentat per ella.

Podrà acordar-se la utilització d'instruments amb la tecnologia adequada per a verificar immediatament el seu incompliment.

El jutge fixarà una distància mínima entre l'inculpat i la persona protegida, que no es podrà sobrepasar, sota advertència d'incórrer en responsabilitat penal.

4. La mesura d'allunyament podrà acordar-se amb independència que la persona afectada, o aquelles a qui es pretenga protegir, hagen abandonat prèviament el lloc.

5. El jutge podrà prohibir a l'inculpat qualsevol tipus de comunicació amb la persona o persones que s'indique, sota advertència d'incórrer en responsabilitat penal.

6. Les mesures a què es referixen els apartats anteriors podran acordar-se acumuladament o separadament.

Article 65. *De les mesures de suspensió de la pàtria potestat o la custòdia de menors.*

El jutge podrà suspendre, per a l'inculpat per violència de gènere, l'exercici de la pàtria potestat o de la guarda i custòdia respecte dels menors a qui es referisca.

Article 66. *De la mesura de suspensió del règim de visites.*

El jutge podrà ordenar la suspensió de visites de l'inculpat per violència de gènere als seus descendents.

Article 67. *De la mesura de suspensió del dret a la tinença, portament i ús d'armes.*

El jutge podrà acordar, respecte dels inculpats en delictes relacionats amb la violència a què es referix esta Llei, la suspensió del dret a la tinença, portament i ús d'armes, amb l'obligació de depositar-les en els termes establits per la normativa vigent.

Article 68. *Garanties per a l'adopció de les mesures.*

Les mesures restrictives de drets contingudes en este capítol hauran d'adoptar-se per mitjà d'interlocutòria motivada en la qual s'aprecie la seua proporcionalitat i necessitat, i, en tot cas, amb intervenció del Ministeri Fiscal i respecte dels principis de contradicció, audiència i defensa.

Article 69. *Manteniment de les mesures de protecció i seguretat.*

Les mesures d'este capítol podran mantindre's després de la sentència definitiva i durant la tramitació dels eventuais recursos que corresponguen. En este cas, haurà de fer-se constar en la sentència el manteniment d'estes mesures.

CAPÍTOL V

Del Fiscal contra la Violència sobre la Dona

Article 70. *Funcions del Fiscal contra la Violència sobre la Dona.*

S'afig un article 18 quater en la Llei 50/1981, de 30 de desembre, reguladora de l'Estatut Orgànic del Ministeri Fiscal, amb la redacció següent:

«1. El Fiscal General de l'Estat nomenarà, oït el Consell Fiscal, com a delegat un fiscal contra la Violència sobre la Dona, amb categoria de fiscal de sala, que exercirà les funcions següents:

a) Efectuar les diligències a què es referix l'article 5 de l'Estatut Orgànic del Ministeri Fiscal, i intervinde directament en aquells processos penals d'especial transcendència apreciada pel fiscal general de l'Estat referents als delictes per actes de violència de gènere compresos en l'article 87 ter.1 de la Llei Orgànica del Poder Judicial.

b) Intervindre, per delegació del fiscal general de l'Estat, en els processos civils compresos en l'article 87 ter.2 de la Llei Orgànica del Poder Judicial.

c) Supervisar i coordinar l'actuació de les Seccions contra la Violència sobre la Dona i demanar informes d'estes, Posant en coneixement del fiscal cap de les Fiscalies en què s'integren.

d) Coordinar els criteris d'actuació de les diverses Fiscalies en matèries de violència de gènere, per a la qual cosa podrà proposar al fiscal general de l'Estat l'emissió de les corresponents instruccions.

e) Elaborar semestralment, i presentar al fiscal general de l'Estat, per a la seua remissió a la Junta de Fiscals de Sala del Tribunal Suprem, i al Consell Fiscal, un informe sobre els procediments seguits i les actuacions efectuades pel Ministeri Fiscal en matèria de violència de gènere.

2. Per a la seua adequada actuació se li adscriuran els professionals i experts que siguen necessaris per a auxiliar-lo de manera permanent o ocasional.»

Article 71. *Seccions contra la violència sobre la dona.*

Se substituïxen els paràgrafs segon i tercer de l'apartat 1 de l'article 18 de la Llei 50/1981, de 30 de desembre, reguladora de l'Estatut Orgànic del Ministeri Fiscal, pel text següent:

«En la Fiscalia de l'Audiència Nacional i en cada Fiscalia dels Tribunals Superiors de Justícia i de les Audiències Provincials, hi haurà una Secció de Menors a qui s'encomanaran les funcions i facultats que atribuïx al Ministeri Fiscal la Llei Orgànica Reguladora de la Responsabilitat Penal dels Menors, i una altra Secció Contra la Violència sobre la Dona en cada Fiscalia dels Tribunals Superiors de Justícia i de les Audiències Provincials. A estes Seccions seran adscrits fiscals que pertanguen a les seues respectives plantilles, tenint preferència aquells que, per raó de les anteriors funcions exercides, cursos impartits o superats o per qualsevol altra circumstància anà-

loga, s'hagen especialitzat en la matèria. No obstant això, quan les necessitats del servici així ho aconsellen podran actuar també en altres àmbits o matèries.

En les Fiscalies dels Tribunals Superiors de Justícia i en les Audiències Provincials podran haver-hi les adscripcions permanents que es determinen reglamentàriament.

A la Secció Contra la Violència sobre la Dona s'atribuïxen les funcions següents:

a) Intervindre en els procediments penals pels fets constitutius de delictes o faltes la competència dels quals estiga atribuïda als Jutjats de Violència sobre la Dona.

b) Intervindre directament en els processos civils la competència dels quals estiga atribuïda als Jutjats de Violència sobre la Dona.

En la Secció Contra la Violència sobre la Dona haurà de portar-se un registre dels procediments que se segueixen relacionats amb estos fets, que permetrà la consulta dels fiscals quan coneguen d'un procediment la competència del qual tenen atribuïda a este efecte en cada cas procedent.»

Article 72. *Delegats de la Direcció de la Fiscalia.*

S'addiciona un apartat 6 a l'article 22 de la Llei 50/1981, de 30 de desembre, reguladora de l'Estatut Orgànic del Ministeri Fiscal, que queda redactat de la manera següent:

«6. En aquelles Fiscalies en què el nombre d'assumptes dels quals conega així ho aconselle, i sempre que siga convenient per a l'organització del servici, amb un informe previ del Consell Fiscal, podran designar-se delegats de la Direcció, a fi d'assumir les funcions de direcció i coordinació que li siguin específicament encomanades. La plantilla orgànica determinarà el nombre màxim de delegats de la Direcció que es puguin designar en cada Fiscalia. En tot cas, en cada Fiscalia hi haurà un delegat de Direcció que assumirà les funcions de direcció i coordinació, en els termes previstos en este apartat, en matèria d'infraccions relacionades amb la violència de gènere, delictes contra el medi ambient i vigilància penitenciària, amb caràcter exclusiu o compartit amb altres matèries.

Estos delegats seran nomenats i, si és el cas, rellevats mitjançant una resolució dictada pel fiscal general de l'Estat, a proposta motivada del fiscal en cap respectiu, oïda la Junta de Fiscalia. Quan la resolució del fiscal general de l'Estat siga discrepant amb la proposta del fiscal en cap respectiu, haurà de ser motivada.

Per a la cobertura d'estes places serà necessari, amb caràcter previ a la proposta del fiscal en cap corresponent, realitzar una convocatòria entre els fiscals de la plantilla. A la proposta s'adjuntarà una relació de la resta dels fiscals que hagen sol·licitat el lloc, amb aportació dels mèrits al·legats.»

Disposició addicional primera. *Pensions i ajudes.*

1. Qui siga condemnat, per sentència ferma, per la comissió d'un delictes dolós d'homicidi en qualsevol de les seues formes o de lesions, quan l'ofesa pel delictes siga la seua cònjuge o excònjuge, perdrà la condició de beneficiari de la pensió de viudetat que li corresponga dins del Sistema Públic de Pensions causada per la víctima, llevat que, si és el cas, hi haja reconciliació entre ells.

2. A qui siga condemnat, per sentència ferma, per la comissió d'un delictes dolós d'homicidi en qualsevol de les seues formes o de lesions, quan l'ofesa pel delictes siga la

seua cònjuge o excònjuge, o estiga o haja estat lligada a ell per una anàloga relació d'afectivitat fins i tot sense convivència, no li serà abonable, en cap cas, la pensió per orfandat de què pogueren ser beneficiaris els seus fills dins del Sistema Públic de Pensions, llevat que, si és el cas, hi haja hagut reconciliació entre aquells.

3. No tindrà la consideració de beneficiari, a títol de víctima indirecta, de les ajudes previstes en la Llei 35/1995, d'11 de desembre, d'Ajudes i Assistència a les Víctimes de Delictes Violents i contra la Llibertat Sexual, qui siga condemnat per delictes dolós d'homicidi en qualsevol de les seues formes quan l'ofesa siga la seua cònjuge o excònjuge o persona amb què estiga o haja estat lligat de manera estable per anàloga relació d'afectivitat, amb independència de la seua orientació sexual, durant, almenys, els dos anys anteriors al moment de la defunció, llevat que hagen tingut descendència en comú, i en este cas bastarà la mera convivència.

Disposició addicional segona. *Protocols d'actuació.*

El Govern i les comunitats autònomes que hagen assumit competències en matèria de justícia organitzaran en l'àmbit que a cada una li és propi els servicis forenses, de manera que compten amb unitats de valoració forense integral encarregades de dissenyar protocols d'actuació global i integral en casos de violència de gènere.

Disposició addicional tercera. *Modificació de la Llei Orgànica reguladora del Dret a l'Educació.*

U. Les lletres b) i g) de l'article 2 de la Llei Orgànica 8/1985, de 3 de juliol, reguladora del Dret a l'Educació, quedaran redactades de la manera següent:

«b) La formació en el respecte dels drets i llibertats fonamentals, de la igualtat entre hòmens i dones i en l'exercici de la tolerància i de la llibertat dins dels principis democràtics de convivència.

g) La formació per a la pau, la cooperació i la solidaritat entre els pobles i per a la prevenció de conflictes i per a la resolució pacífica d'estos i no-violència en tots els àmbits de la vida personal, familiar i social.»

Dos. S'incorporen tres noves lletres en l'apartat 1 de l'article 31 de la Llei Orgànica 8/1985, de 3 de juliol, reguladora del Dret a l'Educació, que quedaran redactades de la manera següent:

«k) Les organitzacions de dones amb implantació en tot el territori de l'Estat.

l) L'Institut de la Dona.

m) Personalitats de reconegut prestigi en la lluita per a l'eradicació de la violència de gènere.»

Tres. La lletra e) de l'apartat 1 de l'article 32 de la Llei Orgànica 8/1985, de 3 de juliol, reguladora del Dret a l'Educació, quedarà redactada de la manera següent:

«e) Les disposicions que es referisquen al desenvolupament de la igualtat de drets i oportunitats i al foment de la igualtat real i efectiva entre hòmens i dones en l'ensenyament.»

Quatre. L'apartat 1 de l'article 33 de la Llei Orgànica 8/1985, de 3 de juliol, reguladora del Dret a l'Educació, quedarà redactat de la manera següent:

«1. El Consell Escolar de l'Estat elaborarà i farà públic anualment un informe sobre el sistema educatiu, on hauran de recollir-se i valorar-se els diversos aspectes d'este, incloent-hi la possible situació de violència exercida en la comunitat educativa. Així mateix, s'informarà de les mesures que en relació amb la prevenció de violència i foment de la igualtat

entre hòmens i dones establisquen les Administracions educatives.»

Cinc. S'inclou un nou sèptim guió en l'apartat 1 de l'article 56 de la Llei Orgànica 8/1985, de 3 de juliol, reguladora del Dret a l'Educació, amb la redacció següent:

«Una persona, elegida pels membres del Consell Escolar del Centre, que impulse mesures educatives que fomenten la igualtat real i efectiva entre hòmens i dones.»

Sis. S'addiciona una nova lletra m) en l'article 57 de la Llei Orgànica 8/1985, de 3 de juliol, reguladora del Dret a l'Educació, amb la redacció següent:

«m) Proposar mesures i iniciatives que afavorisquen la convivència en el centre, la igualtat entre hòmens i dones i la resolució pacífica de conflictes en tots els àmbits de la vida personal, familiar i social.»

Disposició addicional quarta. *Modificació de la Llei Orgànica d'Ordenació General del Sistema Educatiu.*

U. Es modifica la lletra b) de l'apartat 1 de l'article 1 de la Llei Orgànica 1/1990, de 3 d'octubre, d'Ordenació General del Sistema Educatiu, que quedarà redactat de la manera següent:

«b) La formació en el respecte dels drets i llibertats fonamentals, de la igualtat entre hòmens i dones i en l'exercici de la tolerància i de la llibertat dins dels principis democràtics de convivència.»

Dos. Es modifica la lletra e), i s'afig la lletra l) en l'apartat 3 de l'article 2 de la Llei Orgànica 1/1990, de 3 d'octubre, d'Ordenació General del Sistema Educatiu, que quedaran redactades de la manera següent:

«e) El foment dels hàbits de comportament democràtic i les habilitats i tècnica en la prevenció de conflictes i en la resolució pacífica d'estos.

l) La formació per a la prevenció de conflictes i per a la resolució pacífica d'estos en tots els àmbits de la vida personal, familiar i social.»

Tres. Es modifica l'apartat 3 de l'article 34 de la Llei Orgànica 1/1990, de 3 d'octubre, d'Ordenació General del Sistema Educatiu, que quedarà redactat de la manera següent:

«3. La metodologia didàctica de la formació professional específica promourà la integració de continguts científics, tecnològics i organitzatius. Així mateix, afavorirà en l'alumne la capacitat per a aprendre per si mateix i per a treballar en equip, així com la formació en la prevenció de conflictes i per a la resolució pacífica d'estos en tots els àmbits de la vida personal, familiar i social.»

Disposició addicional cinquena. *Modificació de la Llei Orgànica de Qualitat de l'Educació.*

U. S'addiciona una nova lletra b), amb el consegüent desplaçament de les actuals, i tres noves lletres n), ñ) i o) en l'article 1 de la Llei Orgànica 10/2002, de 23 de desembre, de Qualitat de l'Educació, amb el contingut següent:

«b) L'eliminació dels obstacles que dificulten la plena igualtat entre hòmens i dones.

n) La formació en el respecte dels drets i llibertats fonamentals, de la igualtat entre hòmens i dones i en l'exercici de la tolerància i de la llibertat dins dels principis democràtics de convivència.

ñ) La formació per a la prevenció de conflictes i per a la resolució pacífica d'estos i no-violència en tots els àmbits de la vida personal familiar i social.

o) El desenvolupament de les capacitats afectives.»

Dos. S'addicionen dos noves lletres e) i f), amb el consegüent desplaçament de les actuals, en l'apartat 2 de l'article 12 de la Llei Orgànica 10/2002, de 23 de desembre, de Qualitat de l'Educació, amb el contingut següent:

«e) Exercitar-se en la prevenció dels conflictes i en la resolució pacífica d'estos.

f) Desenvolupar les seues capacitats afectives.»

Tres. S'addicionen tres noves lletres b), c) i d), amb el consegüent desplaçament de les actuals, en l'apartat 2 de l'article 15 de la Llei Orgànica 10/2002, de 23 de desembre, de Qualitat de l'Educació, amb el contingut següent:

«b) Adquirir habilitats en la prevenció de conflictes i en la resolució pacífica d'estos que permeten moure's amb autonomia en l'àmbit familiar i domèstic, així com en els grups socials en què es relacionen.

c) Comprendre i respectar la igualtat entre sexes.

d) Desenvolupar les seues capacitats afectives.»

Quatre. S'addicionen tres noves lletres b), c) i d), amb el consegüent desplaçament de les actuals, en l'apartat 2 de l'article 22 de la Llei Orgànica 10/2002, de 23 de desembre, de Qualitat de l'Educació, amb el contingut següent:

«b) Conèixer, valorar i respectar la igualtat d'oportunitats d'hòmens i dones.

c) Relacionar-se amb els altres sense violència, resolent pacíficament els conflictes.

d) Desenvolupar les seues capacitats afectives.»

Cinc. Es modifica la lletra f) de l'apartat 1 i s'afig un nou apartat 5 en l'article 23 de la Llei Orgànica 10/2002, de 23 de desembre, de Qualitat de l'Educació, que queda redactat de la manera següent:

«1. f) Ètica i igualtat entre hòmens i dones.»

«5. L'assignatura d'Ètica inclourà continguts específics sobre la igualtat entre hòmens i dones.»

Sis. S'addicionen dos noves lletres b) i c), amb el consegüent desplaçament de les actuals, en l'apartat 2 de l'article 34 de la Llei Orgànica 10/2002, de 23 de desembre, de Qualitat de l'Educació, amb el contingut següent:

«b) Consolidar una maduresa personal, social i moral que els permeta actuar de manera responsable, autònoma, i preveure i resoldre pacíficament els conflictes personals, familiars i socials.

c) Fomentar la igualtat real i efectiva entre hòmens i dones i analitzar i valorar críticament les desigualtats entre ells.»

Set. S'addiciona un nou apartat 3 en l'article 40 de la Llei Orgànica 10/2002, de 23 de desembre, de Qualitat de l'Educació, amb el contingut següent:

«3. A fi de promoure l'efectiva igualtat entre hòmens i dones, les Administracions educatives vetllaran perquè tots els currículums i els materials educatius reconeguen el mateix valor d'hòmens i dones i s'elaboren a partir de pressupostos no discriminatoris per a les dones. Així mateix, hauran de fomentar el respecte en la igualtat de drets i obligacions.»

Huit. S'addicionen dos noves lletres e) i f) en l'apartat 2 de l'article 52 de la Llei Orgànica 10/2002, de 23 de

desembre, de Qualitat de l'Educació, amb el contingut següent:

«e) Desenvolupar habilitats en la resolució pacífica dels conflictes en les relacions personals, familiars i socials.

f) Fomentar el respecte a la dignitat de les persones i a la igualtat entre hòmens i dones.»

Nou. Es modifica la lletra d) de l'article 56 de la Llei Orgànica 10/2002, de 23 de desembre, de Qualitat de l'Educació, que queda redactada de la manera següent:

«d) La tutoria de l'alumnat per a dirigir el seu aprenentatge, transmetre'ls valors i ajudar-los, en col·laboració amb els pares, a superar les seues dificultats i resoldre pacíficament els seus conflictes.»

Deu. S'addiciona una nova lletra g), amb el consegüent desplaçament de la lletra g) actual que passarà a ser una nova lletra h), en l'apartat 2 de l'article 81 de la Llei Orgànica 10/2002, de 23 de desembre, de Qualitat de l'Educació, amb el contingut següent:

«g) Una persona que impulse mesures educatives que fomenten la igualtat real i efectiva entre hòmens i dones, resident a la ciutat on es trobe emplaçat el centre i elegida pel Consell Escolar del centre.»

Onze. Es modifica la lletra k) en l'apartat 1 de l'article 82 de la Llei Orgànica 10/2002, de 23 de desembre, de Qualitat de l'Educació, que queda redactada de la manera següent:

«k) Proposar mesures i iniciatives que afavorisquen la convivència en el centre, la igualtat entre hòmens i dones i la resolució pacífica de conflictes en tots els àmbits de la vida personal, familiar i social.»

Dotze. S'afeg una nova lletra g) a l'apartat 1 de l'article 105 de la Llei Orgànica 10/2002, de 23 de desembre, de Qualitat de l'Educació, que queda redactada de la manera següent:

«g) Vetlar pel compliment i aplicació de les mesures i iniciatives educatives destinades a fomentar la igualtat real entre dones i hòmens.»

Disposició addicional sexta. *Modificació de la Llei General de Publicitat.*

U. Es modifica l'article 3, lletra a), de la Llei 34/1988, d'11 de novembre, General de Publicitat, que quedarà redactat de la manera següent:

«És il·lícita:

a) La publicitat que atempte contra la dignitat de la persona o vulnere els valors i drets reconeguts en la Constitució, especialment aquells a què es referixen els seus articles 18 i 20, apartat 4. Es consideraran inclosos en la previsió anterior els anuncis que presenten les dones de manera vexatòria, bé utilitzant particularment i directament el seu cos o parts d'este com a mer objecte desvinculat del producte que es pretén promocionar, bé la seua imatge associada a comportaments estereotipats que vulnereu els fonaments del nostre ordenament, coadjuvant a generar la violència a què es referix la Llei Orgànica de mesures de protecció integral contra la violència de gènere.»

Dos. S'addiciona un nou apartat 1 bis en l'article 25 de la Llei 34/1988, d'11 de novembre, General de Publicitat, amb el contingut següent:

«1 bis. Quan una publicitat siga considerada il·lícita per afectar la utilització vexatòria o discriminatòria de la imatge de la dona, podran sol·licitar a l'anunciant la seua cessació i rectificació:

a) La Delegació Especial del Govern contra la Violència sobre la Dona.

b) L'Institut de la Dona o el seu equivalent en l'àmbit autonòmic.

c) Les associacions legalment constituïdes que tinguen com a objectiu únic la defensa dels interessos de la dona i no incloguen com a associats persones jurídiques amb ànim de lucre.

d) Els titulars d'un dret o interès legítim.»

Tres. S'addiciona una disposició addicional a la Llei 34/1988, d'11 de novembre, General de Publicitat, amb el contingut següent:

«L'acció de cessació quan una publicitat siga considerada il·lícita per afectar la utilització vexatòria o discriminatòria de la imatge de la dona s'exercitarà en la forma i en els termes previstos en els articles 26 i 29, excepte en matèria de legitimació, que en tindran, a més del Ministeri Fiscal, les persones i les Institucions a què es referix l'article 25.1 bis de la present Llei.»

Disposició addicional setètima. *Modificació de la Llei de l'Estatut dels Treballadors.*

U. S'introdueix un nou apartat 7 en l'article 37 de la Llei de l'Estatut dels Treballadors, text refós aprovat per Reial Decret Legislatiu 1/1995, de 24 de març, amb el contingut següent:

«7. La treballadora víctima de violència de gènere tindrà dret, per a fer efectiva la seua protecció o el seu dret a l'assistència social integral, a la reducció de la jornada de treball amb disminució proporcional del salari, o a la reordenació del temps de treball a través de l'adaptació de l'horari, de l'aplicació de l'horari flexible o d'altres formes d'ordenació del temps de treball que s'utilitzen en l'empresa.

Estos drets es podran exercir en els termes que per a estos supòsits concrets s'establisquen en els convenis col·lectius o en els acords entre l'empresa i els representants dels treballadors, o de conformitat amb l'acord entre l'empresa i la treballadora afectada. Si no n'hi ha, la concreció d'estos drets correspondrà a la treballadora, i s'hi aplicaran les regles establides en l'apartat anterior, incloent-hi les relatives a la resolució de discrepàncies.»

Dos. S'introdueix un nou apartat 3 bis) en l'article 40 de la Llei de l'Estatut dels Treballadors, text refós aprovat per Reial Decret Legislatiu 1/1995, de 24 de març, amb el contingut següent:

«3 bis) La treballadora víctima de violència de gènere que es veja obligada a abandonar el lloc de treball a la localitat on prestava els seus servicis per a fer efectiva la seua protecció o el seu dret a l'assistència social integral, tindrà dret preferent a ocupar un altre lloc de treball del mateix grup professional o categoria equivalent que l'empresa tinga vacant en qualsevol altre dels seus centres de treball.

En estos supòsits, l'empresa estarà obligada a comunicar a la treballadora les vacants existents en eixe moment o les que es pugen produir en el futur.

El trasllat o el canvi de centre de treball tindran una duració inicial de sis mesos, durant els quals l'empresa tindrà l'obligació de reservar el lloc de treball que anteriorment ocupava la treballadora.

Acabat este període, la treballadora podrà optar entre la tornada al seu lloc de treball anterior o la continuïtat en el nou. En este últim cas, decaurà la mencionada obligació de reserva.»

Tres. S'introdueix una nova lletra n) en l'article 45, apartat 1, de la Llei de l'Estatut dels Treballadors, text refós aprovat per Reial Decret Legislatiu 1/1995, de 24 de març, amb el contingut següent:

«n) Per decisió de la treballadora que es veja obligada a abandonar el seu lloc de treball com a conseqüència de ser víctima de violència de gènere.»

Quatre. S'introdueix un nou apartat 6 en l'article 48 de la Llei de l'Estatut dels Treballadors, text refós aprovat per Reial Decret Legislatiu 1/1995, de 24 de març, amb el contingut següent:

«6. En el supòsit previst en la lletra n) de l'apartat 1 de l'article 45, el període de suspensió tindrà una duració inicial que no podrà excedir sis mesos, llevat que de les actuacions de tutela judicial resulte que l'efectivitat del dret de protecció de la víctima requereixca la continuïtat de la suspensió. En este cas, el jutge podrà prorrogar la suspensió per períodes de tres mesos, amb un màxim de díhuit mesos.»

Cinc. S'introdueix una nova lletra m) en l'article 49, apartat 1, de la Llei de l'Estatut dels Treballadors, text refós aprovat per Reial Decret Legislatiu 1/1995, de 24 de març, amb el contingut següent:

«m) Per decisió de la treballadora que es veja obligada a abandonar definitivament el seu lloc de treball com a conseqüència de ser víctima de violència de gènere.»

Sis. Es modifica el paràgraf segon de la lletra d) de l'article 52 de la Llei de l'Estatut dels Treballadors, text refós aprovat per Reial Decret Legislatiu 1/1995, de 24 de març, amb el contingut següent:

«No es computaran com a faltes d'assistència, a l'efecte del paràgraf anterior, les absències degudes a vaga legal pel temps de duració d'esta, l'exercici d'activitats de representació legal dels treballadors, accident de treball, maternitat, risc durant l'embaràs, malalties causades per embaràs, part o lactància, llicències i vacances, malaltia o accident no laboral, quan la baixa haja sigut acordada pels servicis sanitaris oficials i tinga una duració de més de vint dies consecutius, ni les motivades per la situació física o psicològica derivada de violència de gènere acreditada pels servicis socials d'atenció o servicis de salut, segons siga procedent.»

Set. Es modifica la lletra b) de l'apartat 5 de l'article 55, de la Llei de l'Estatut dels Treballadors, text refós aprovat per Reial Decret Legislatiu 1/1995, de 24 de març, amb el contingut següent:

«b) El de les treballadores embarassades, des de la data d'inici de l'embaràs fins a la del començament del període de suspensió a què es referix la lletra a); el dels treballadors que hagen sol·licitat un dels permisos a què es referixen els apartats 4 i 5 de l'article 37 d'esta Llei, o estiguen gaudint-ne, o hagen sol·licitat l'excedència prevista en l'apartat 3 de l'article 46 d'esta; i la de les treballadores víctimes de violència de gènere, per l'exercici dels drets

de reducció o reordenació del seu temps de treball, de mobilitat geogràfica, de canvi de centre de treball o de suspensió de la relació laboral, en els termes i condicions reconeguts en esta Llei.»

Disposició addicional octava. *Modificació de la Llei General de la Seguretat Social.*

U. S'afeg un apartat 5 en l'article 124 de la Llei General de la Seguretat Social, text refós aprovat per Reial Decret Legislatiu 1/1994, de 20 de juny, amb el contingut següent:

«5. El període de suspensió amb reserva del lloc de treball previst en l'article 48.6 de l'Estatut dels Treballadors tindrà la consideració de període de cotització efectiva a l'efecte de les corresponents prestacions de la Seguretat Social per jubilació, incapacitat permanent, mort o supervivència, maternitat i desocupació.»

Dos. Es modifica la lletra e) de l'apartat 1.1, així com l'apartat 1.2 de l'article 208 de la Llei General de la Seguretat Social, text refós aprovat per Reial Decret Legislatiu 1/1994, de 20 de juny, amb el contingut següent:

«1.1.e) Per resolució voluntària per part del treballador, en els supòsits previstos en els articles 40, 41.3, 49.1.m) i 50 de l'Estatut dels Treballadors.

1.2. Quan se suspenga la seua relació laboral en virtut d'expedient de regulació d'ocupació, o de resolució judicial adoptada en el si d'un procediment concursal, o en el supòsit previst en la lletra n), de l'apartat 1 de l'article 45 de l'Estatut dels Treballadors.»

Tres. Es modifica l'apartat 2 de l'article 210 de la Llei General de la Seguretat Social, text refós aprovat per Reial Decret Legislatiu 1/1994, de 20 de juny, amb el contingut següent:

«2. A l'efecte de determinació del període d'ocupació cotitzada a què es referix l'apartat anterior, es tindran en compte totes les cotitzacions que no hagen sigut computades per al reconeixement d'un dret anterior, tant de nivell contributiu com assistencial. No obstant això, no es considerarà com a dret anterior el que es reconega en virtut de la suspensió de la relació laboral prevista en l'article 45.1.n) de l'Estatut dels Treballadors.

No es computaran les cotitzacions corresponents a l'hora d'abonament de la prestació que efectue l'entitat gestora o, si és el cas, l'empresa, excepte quan la prestació es perceba en virtut de la suspensió de la relació laboral prevista en l'article 45.1.n) de l'Estatut dels Treballadors, tal com estableix l'article 124.5 d'esta Llei.»

Quatre. Es modifica l'apartat 2 de l'article 231 de la Llei General de la Seguretat Social, text refós aprovat per Reial Decret Legislatiu 1/1994, de 20 de juny, amb el contingut següent:

«2. Als efectes previstos en este títol, s'entendrà per compromís d'activitat el que adquirisca el sol·licitant o beneficiari de les prestacions de buscar activament ocupació, acceptar una col·locació adequada i participar en accions específiques de motivació, informació, orientació, formació, reconversió o inserció professional per a incrementar la seua ocupabilitat, així com de complir les restants obligacions previstes en este article.

Per a l'aplicació del que estableix el paràgraf anterior, el Servici Públic d'Ocupació competent tindrà en compte la condició de víctima de violència de gènere, a l'efecte de temperar, en cas necessari, el

compliment de les obligacions que es deriven del compromís subscrit.»

Cinc. S'introdueix una nova disposició addicional en la Llei General de la Seguretat Social, text refós aprovat per Reial Decret Legislatiu 1/1994, de 20 de juny, amb el contingut següent:

«Disposició addicional quaranta-dos. *Acreditació de situacions legals de desocupació.*

La situació legal de desocupació prevista en els articles 208.1.1e) i 208.1.2 de la present Llei, quan es referixen, respectivament, als articles 49.1 m) i 45.1 n) de la Llei de l'Estatut dels Treballadors, s'acreditarà per comunicació escrita de l'empresari sobre l'extinció o suspensió temporal de la relació laboral, junt amb l'orde de protecció a favor de la víctima o, si no n'hi ha, junt amb l'informe del Ministeri Fiscal que indique l'existència d'indicis sobre la condició de víctima de violència de gènere.»

Disposició addicional novena. *Modificació de la Llei de Mesures per a la Reforma de la Funció Pública.*

U. L'apartat 3 de l'article 1 de la Llei 30/1984, de 2 d'agost, de Mesures per a la Reforma de la Funció Pública, tindrà la redacció següent:

«3. Es consideren bases del règim estatutari dels funcionaris públics, dictades a l'empara de l'article 149.1.18a de la Constitució i, en conseqüència, aplicables al personal de totes les Administracions Públiques, els preceptes següents: articles: 3.2.e) i f); 6; 7; 8; 11; 12; 13.2, 3 i 4; 14.4 i 5; 16; 17; 18.1 a 5; 19.1 i 3; 20.1a), b), paràgraf primer, c), e), g) en els seus paràgrafs primer a quart, i i); 2 i 3; 21; 22.1, a excepció dels dos últims paràgrafs; 23; 24; 25; 26; 29, a excepció de l'últim paràgraf dels seus apartats 5, 6 i 7; 30.5; 31; 32; 33; disposicions addicionals tercera, 2 i 3, quarta, dotze i quinze; disposicions transitòria segona, octava i novena.»

Dos. S'afeg un nou apartat 3 a l'article 17 de la Llei 30/1984, de 2 d'agost, de Mesures per a la Reforma de la Funció Pública.

«3. En el marc dels Acords que les Administracions Públiques subscriguen, amb la finalitat de facilitar la mobilitat entre els funcionaris d'estes, es tindrà especial consideració en els casos de mobilitat geogràfica de les funcionàries víctimes de violència de gènere.»

Tres. S'afeg una lletra i) a l'apartat 1 de l'article 20 de la Llei 30/1984, de 2 d'agost, de Mesures per a la Reforma de la Funció Pública, amb el contingut següent:

«i) La funcionària víctima de violència sobre la dona que es veja obligada a abandonar el lloc de treball en la localitat on prestava els seus servicis per a fer efectiva la seua protecció o el seu dret a l'assistència social integral, tindrà dret preferent a ocupar un altre lloc de treball propi del seu Cos o Escala i d'anàlogues característiques que es trobe vacant i siga de necessària provisió. En estos supòsits, l'Administració Pública competent en cada cas estarà obligada a comunicar-li les vacants de necessària provisió ubicades a la mateixa localitat o a les localitats que la interessada sol·licita expressament.»

Quatre. S'afeg un nou apartat 8 en l'article 29 de la Llei 30/1984, de 2 d'agost, de Mesures per a la Reforma de la Funció Pública, amb el contingut següent:

«8. Excedència per raó de violència sobre la dona funcionària.

Les funcionàries públiques víctimes de violència de gènere, per a fer efectiva la seua protecció o el seu dret a l'assistència social integral, tindran dret a sol·licitar la situació d'excedència sense necessitat d'haver prestat un temps mínim de servicis previs, i sense que siga aplicable cap termini de permanència en esta. Durant els sis primers mesos tindran dret a la reserva del lloc de treball que exercixen, i este període serà computable a l'efecte d'ascensos, triennis i drets passius.

No obstant això, quan de les actuacions de tutela judicial resulte que l'efectivitat del dret de protecció de la víctima ho exigisca, es podrà prorrogar per períodes de tres mesos, amb un màxim de díhuit, el període en què, d'acord amb el paràgraf anterior, es tindrà dret a la reserva del lloc de treball, amb idèntics efectes als assenyalats en este paràgraf.»

Cinc. S'afeg un nou apartat 5 a l'article 30 de la Llei 30/1984, de 2 d'agost, de Mesures per a la Reforma de la Funció Pública amb el contingut següent:

«5. En els casos en què les funcionàries víctimes de violència de gènere hagen d'absentar-se per això del seu lloc de treball, estes faltes d'assistència, totals o parcials, tindran la consideració de justificades pel temps i en les condicions en què així ho determinen els servicis socials d'atenció o salut, segons siga procedent.

Les funcionàries víctimes de violència sobre la dona, per a fer efectiva la seua protecció o el seu dret a l'assistència social integral, tindran dret a la reducció de la jornada amb disminució proporcional de la retribució, o a la reordenació del temps de treball a través de l'adaptació de l'horari, de l'aplicació de l'horari flexible o d'altres formes d'ordenació del temps de treball que siguen aplicables, en els termes que per a estos supòsits establisca l'Administració Pública competent en cada cas.»

Disposició addicional deu. *Modificació de la Llei Orgànica del Poder Judicial.*

U. Es modifica l'apartat dos de l'article 26 de la Llei Orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del Poder Judicial, que queda redactat de la manera següent:

«Article 26.

Jutjats de Primera Instància i Instrucció, Mercantil, de Violència sobre la Dona, Penal, Contencions Administratiu, Social, de Menors i de Vigilància Penitenciària.»

Dos. Es modifica la rúbrica del capítol V del títol IV del llibre I de la Llei Orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del Poder Judicial, que queda redactada de la manera següent:

«Capítol V. Dels Jutjats de Primera Instància i Instrucció, Mercantil, Penal, de Violència sobre la Dona, Contencions Administratiu, Social, de Vigilància Penitenciària i de Menors.»

Tres. Es modifica l'apartat 1 de l'article 87 de la Llei Orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del Poder Judicial, que queda redactat de la manera següent:

«Article 87.

1. Els Jutjats d'Instrucció coneixeran, en l'orde penal:

a) De la instrucció de les causes per delictes l'enjudiciament del qual corresponga a les Audiències Provincials i als Jutjats Penals, excepte d'aque-

lles causes que siguen competència dels Jutjats de Violència sobre la Dona.

b) Els correspon, així mateix, dictar sentència, de conformitat amb l'acusació en els casos establits per la Llei.

c) Del coneixement i resolució dels juís de faltes, excepte els que siguen competència dels jutges de pau o dels Jutjats de Violència sobre la Dona.

d) Dels procediments d'*habeas corpus*.

e) Dels recursos que establisca la llei contra les resolucions dictades pels Jutjats de Pau del partit i de les qüestions de competència entre estos.

f) De l'adopció de l'orde de protecció a les víctimes de violència sobre la dona, quan estiga desenvolupant funcions de guàrdia, sempre que no puga ser adoptada pel Jutjat de Violència sobre la Dona.»

Tres bis. S'addiciona un nou paràgraf en l'apartat 2, de l'article 89 bis de la Llei Orgànica del Poder Judicial, amb el contingut següent:

«A fi de facilitar el coneixement dels assumptes instruïts pels Jutjats de Violència sobre la Dona, i atenen el nombre d'assumptes existents, hauran d'especialitzar-se un o diversos Jutjats en cada província, de conformitat amb el que preveu l'article 98 de la present Llei.»

Quatre. Es modifica l'apartat 1 de l'article 210 de la Llei Orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del Poder Judicial, que queda redactat de la manera següent:

«1. Els jutges de primera instància i d'instrucció, mercantils, penals, de violència sobre la dona, contenciosos administratius, de menors i socials se substituiran entre si a les poblacions on n'hi haja diversos del mateix orde jurisdiccional, en la forma que acorde la Sala de Govern del Tribunal Superior de Justícia, a proposta de la Junta de Jutges.»

Cinc. S'addiciona un nou paràgraf en l'apartat 3 en l'article 211 de la Llei Orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del Poder Judicial, que queda redactat de la manera següent:

«Els jutges de violència sobre la dona seran substituïts pels jutges d'instrucció o de primera instància i instrucció, segons l'orde que establisca la Sala de Govern del Tribunal Superior de Justícia respectivament.»

Disposició addicional onze. *Avaluació de l'aplicació de la Llei.*

El Govern, en col·laboració amb les comunitats autònomes, al cap de tres anys de l'entrada en vigor d'esta Llei Orgànica, elaborarà i remetrà al Congrés dels Diputats un informe en què es farà una avaluació dels efectes de la seua aplicació en la lluita contra la violència de gènere.

Disposició addicional dotze. *Modificacions de la Llei d'Enjudiciament Criminal.*

S'afeg una disposició addicional quarta a la Llei d'Enjudiciament Criminal amb el contingut següent:

«1. Les referències que es fan al jutge d'Instrucció i al jutge de primera instància en els apartats 1 i 7 de l'article 544 ter d'esta Llei, en la redacció donada per la Llei 27/2003, de 31 de juliol, reguladora de l'Orde de Protecció de les Víctimes de la Violència Domèstica, es consideraran fetes, si és el cas, al jutge de violència sobre la dona.

2. Les referències que es fan al jutge de Guàrdia en el títol III del llibre IV, i en els articles 962 a 971 d'esta Llei, es consideraran fetes, si és el cas, al jutge de violència sobre la dona.»

Disposició addicional tretze. *Dotació del Fons.*

A fi de coadjuvar a la posada en funcionament dels servicis establits en l'article 19 d'esta Llei, i garantir l'equitat interterritorial en la seua implantació, durant els dos anys següents a l'entrada en vigor d'esta Llei es dotarà un Fons al qual podran accedir les comunitats autònomes, d'acord amb els criteris objectius que es determinen en la respectiva Conferència Sectorial. No obstant això, la Comunitat Autònoma del País Basc i la Comunitat Foral de Navarra es regiran, en estos aspectes financers, pels seus règims especials de Concert Econòmic i de Conveni.

Les comunitats autònomes, fent ús de les seues competències, durant l'any següent a l'aprovació d'esta Llei realitzaran un diagnòstic conjuntament amb les Administracions Locals sobre l'impacte de la violència de gènere a la seua Comunitat, així com una valoració de necessitats, recursos i servicis necessaris, per a implementar l'article 19 d'esta Llei.

La dotació del Fons es farà de conformitat amb el que disposen les respectives Lleis de Pressupostos Generals de l'Estat.

Disposició addicional catorze. *Informe sobre finançament.*

Sense perjuí de la responsabilitat financera de les comunitats autònomes, de conformitat amb el que establix la Llei 21/2001, de 27 de desembre, i d'acord amb el principi de lleialtat institucional en els termes de l'article 2.1.e) de la Llei Orgànica 8/1980, de 22 de setembre, de Finançament de les comunitats autònomes, els Ministeris competents, a proposta dels òrgans interterritorials corresponents, elaboraran informes sobre les repercussions econòmiques de l'aplicació d'esta Llei. Estos informes seran presentats al Ministeri d'Hisenda, que els traslladarà al Consell de Política Fiscal i Financera.

Disposició addicional quinze. *Convenis en matèria de vivenda.*

Per mitjà de convenis amb les Administracions competents, el Govern podrà promoure processos específics d'adjudicació de vivendes protegides a les víctimes de violència de gènere.

Disposició addicional setze. *Coordinació dels Servicis Públics d'Ocupació.*

En el desenvolupament de la Llei 56/2003, de 16 de desembre, d'Ocupació, es tindrà en compte la necessària coordinació dels Servicis Públics d'Ocupació per a facilitar l'accés al mercat de treball de les víctimes de violència de gènere quan, a causa de l'exercici del dret de mobilitat geogràfica, es veguen obligades a traslladar el seu domicili i este trasllat implique canvi de Comunitat Autònoma.

Disposició addicional dèsset. *Escolarització.*

Les Administracions educatives adoptaran les mesures necessàries per a garantir l'escolarització immediata dels fills en el supòsit de canvi de residència motivats per violència sobre la dona.

Disposició addicional d'uit. *Planta dels Jutjats de Violència sobre la Dona.*

S'afegir un annex XIII a la Llei 38/1988, de 28 de desembre, de Demarcació i Planta Judicial, el text de la qual s'inclou com a annex la present Llei Orgànica.

Disposició addicional dènou. *Fons de garantia de pensions.*

L'Estat garantirà el pagament d'aliments reconeguts i impagats a favor dels fills i filles menors d'edat en conveni judicialment aprovat o en resolució judicial, a través d'una legislació específica que concretarà el sistema de cobertura en estos supòsits i que, en tot cas, tindrà en compte les circumstàncies de les víctimes de violència de gènere.

Disposició addicional vint. *Canvi de cognoms.*

L'article 58 de la Llei del Registre Civil, de 8 de juny de 1957, queda redactat de la manera següent:

«2. Quan es donen circumstàncies excepcionals, i a pesar de faltar els requisits que assenyalava este article, podrà accedir-se al canvi per Reial Decret a proposta del Ministeri de Justícia, amb audiència del Consell d'Estat. En cas que el sol·licitant de l'autorització del canvi dels seus cognoms siga objecte de violència de gènere, i en qualsevol altre supòsit en què la urgència de la situació així ho requerisca, podrà accedir-se al canvi per Orde del Ministeri de Justícia, en els termes fixats pel Reglament.»

Disposició transitòria primera. *Aplicació de mesures.*

Els processos civils o penals relacionats amb la violència de gènere que es troben en tramitació a l'entrada en vigor de la present Llei continuaran sent competència dels òrgans que coneguen d'estos fins a la seua conclusió per sentència ferma.

Disposició transitòria segona. *Dret transitori.*

En els processos sobre fets previstos en la present Llei que es troben en tramitació a la seua entrada en vigor, els Jutjats o Tribunals que n'estiguen coneixent podran adoptar les mesures previstes en el capítol IV del títol V.

Disposició derogatòria única.

Queden derogades totes les normes del mateix rang o d'un rang inferior que s'oposen al que estableix la present Llei.

Disposició final primera. *Referències normatives.*

Totes les referències i mencions contingudes en les lleis processals penals als jutges d'instrucció han de considerar-se també referides als jutges de violència sobre la dona en les matèries pròpies de la seua competència.

Disposició final segona. *Habilitació competencial.*

La present Llei es dicta a l'empara del que preveu l'article 149.1, 1a, 5a, 6a, 7a, 8a, 17a, 18a i 30a de la Constitució Espanyola.

Disposició final tercera. *Naturalesa de la present Llei.*

La present Llei té el caràcter de Llei Orgànica, a excepció dels preceptes següents: títol I, títol II, títol III, articles 42, 43, 44, 45, 46, 47, 70, 71, 72, així com les disposicions addicionals primera, segona, sexta, setètima, octava,

novena, onze, tretze, quinze, setze, dèset, díhuit, dènou i vint, la disposició transitòria segona i les disposicions finals quarta, quinta i sexta.

Disposició final quarta. *Habilitació normativa.*

1. S'habilita el Govern perquè dicte, en el termini de sis mesos a partir de la publicació d'esta Llei en el «Boletín Oficial del Estado», les disposicions que siguen necessàries per a la seua aplicació.

A través del Ministeri de Justícia s'adoptaran, en el referit termini, les mesures necessàries per a la implantació dels Jutjats de Violència sobre la Dona, així com per a l'adequació de l'estructura del Ministeri Fiscal a les previsions de la present Llei.

2. En el termini de sis mesos des de l'entrada en vigor de la present Llei Orgànica, el Consell General del Poder Judicial dictarà els reglaments necessaris per a l'ordenació dels assenyalaments, adequació dels servicis de guàrdia a l'existència dels nous Jutjats de Violència sobre la Dona i coordinació de la Policia Judicial amb els referits Jutjats.

Disposició final quinta. *Modificacions reglamentàries.*

El Govern, en el termini de sis mesos des de l'aprovació d'esta Llei, procedirà a la modificació de l'article 116.4 del Reial Decret 190/1996, de 9 de febrer, pel qual s'aprova el Reglament Penitenciari, establint l'obligatorietat per a l'Administració Penitenciària de realitzar els programes específics de tractament per a interns a què es referix la present Llei. En el mateix termini procedirà a modificar el Reial Decret 738/1997, de 23 de maig, i el Reial Decret 996/2003, de 25 de juliol.

En el termini mencionat en l'apartat anterior, l'Estat i les comunitats autònomes, en l'àmbit de les seues respectives competències, adaptaran la seua normativa a les previsions contingudes en la present Llei.

Disposició final sexta. *Modificació de la Llei 1/1996, de 10 de gener, d'Assistència Jurídica Gratuïta.*

Es modifica l'apartat 5 de l'article 3 de la Llei 1/1996, de 10 de gener, d'Assistència Gratuïta, que quedarà redactat com següent:

«5. Tampoc no serà necessari que les víctimes de violència de gènere acrediten prèviament no tindre recursos quan sol·liciten defensa jurídica gratuïta especialitzada, que se'ls prestarà immediatament, sense perjudici que, si no se li reconeix amb posterioritat el dret a esta, estes hagen d'abonar a l'advocat els honoraris meritats per la seua intervenció.»

Disposició final setètima. *Entrada en vigor.*

La present Llei Orgànica entrarà en vigor als trenta dies de la seua publicació en el «Boletín Oficial del Estado», excepte el que disposen els títols IV i V, que ho farà als sis mesos.

Per tant,

Maneja a tots els espanyols, particulars i autoritats, que complisquen esta llei orgànica i que la facen complir.

Madrid, 28 de desembre del 2004.

JUAN CARLOS R.

El president del Govern,
JOSÉ LUIS RODRÍGUEZ ZAPATERO

ANNEX

«ANNEX XIII

Jutjats de Violència sobre la Dona

Província	Partit judicial nombre	Exclusius	Compatibles	Categoria del titular
<i>Andalusia</i>				
Almeria.	1	-	1	
	2	-	1	
	3	-	1	
	4	-	1	
	5	-	1	
	6	-	1	
	7	-	1	
	8	-	1	
Cadis.	1	-	1	
	2	-	1	
	3	-	1	Servit per magistrat.
	4	-	1	
	5	-	1	
	6	-	1	Servit per magistrat.
	7	-	1	Servit per magistrat.
	8	-	1	
	9	-	1	Servit per magistrat.
	10	-	1	Servit per magistrat.
	11	-	1	
	12	-	1	
	13	-	1	
	14	-	1	
	15	-	1	
Còrdova.	1	-	1	
	2	-	1	
	3	-	1	
	4	-	1	
	5	-	1	
	6	-	1	
	7	-	1	
	8	-	1	
	9	-	1	
	10	-	1	
	11	-	1	
	12	-	1	
Granada.	1	-	1	
	2	-	1	
	3	1	-	
	4	-	1	Servit per magistrat.
	5	-	1	
	6	-	1	
	7	-	1	
	8	-	1	
	9	-	1	
Huelva.	1	-	1	
	2	-	1	
	3	-	1	
	4	-	1	
	5	-	1	
	6	-	1	

Província	Partit judicial nombre	Exclusius	Compatibles	Categoria del titular
Jaén.	1	-	1	
	2	-	1	
	3	-	1	
	4	-	1	
	5	-	1	
	6	-	1	
	7	-	1	
	8	-	1	
	9	-	1	
	10	-	1	
Màlaga.	1	-	1	
	2	-	1	
	3	1	-	
	4	-	1	
	5	-	1	Servit per magistrat.
	6	-	1	Servit per magistrat.
	7	-	1	
	8	-	1	
	9	-	1	
	10	-	1	
	11	-	1	
	12	-	1	Servit per magistrat.
Sevilla.	1	-	1	
	2	-	1	
	3	-	1	
	4	-	1	
	5	-	1	
	6	1	-	
	7	-	1	
	8	-	1	
	9	-	1	
	10	-	1	
	11	-	1	
	12	-	1	Servit per magistrat.
	13	-	1	
	14	-	1	
	15	-	1	
Osca.	<i>Aragó</i>			
	1	-	1	
	2	-	1	
	3	-	1	
	4	-	1	
	5	-	1	
Terol.	6	-	1	
	1	-	1	
	2	-	1	
Saragossa.	3	-	1	
	1	-	1	
	2	-	1	
	3	-	1	
	4	-	1	
	5	-	1	
	6	-	1	
	7	-	1	

Província	Partit judicial nombre	Exclusius	Compatibles	Categoria del titular
<i>Astúries</i>				
Astúries.	1	-	1	
	2	-	1	
	3	-	1	
	4	-	1	Servit per magistrat.
	5	-	1	
	6	-	1	
	7	-	1	
	8	-	1	Servit per magistrat.
	9	-	1	
	10	-	1	
	11	-	1	
	12	-	1	
	13	-	1	
	14	-	1	
	15	-	1	
	16	-	1	
	17	-	1	
	18	-	1	
<i>Illes Balears</i>				
Illes Balears.	1	-	1	Servit per magistrat.
	2	-	1	
	3	1	-	
	4	-	1	
	5	-	1	Servit per magistrat.
	6	-	1	
	7	-	1	
<i>Canàries</i>				
Las Palmas.	1	-	1	Servit per magistrat.
	2	1	-	
	3	-	1	
	4	-	1	
	5	-	1	Servit per magistrat.
	6	-	1	Servit per magistrat.
	7	-	1	
	8	-	1	
Santa Cruz de Tenerife.	1	-	1	
	2	-	1	
	3	1	-	
	4	-	1	
	5	-	1	
	6	-	1	
	7	-	1	Servit per magistrat.
	8	-	1	
	9	-	1	
	10	-	1	
	11	-	1	
	12	-	1	Servit per magistrat.

Província	Partit judicial nombre	Exclusius	Compatibles	Categoria del titular
<i>Cantàbria</i>				
Cantàbria.	1	-	1	Servit per magistrat.
	2	-	1	
	3	-	1	
	4	-	1	
	5	-	1	
	6	-	1	
	7	-	1	
	8	-	1	
<i>Castella i Lleó</i>				
Àvila.	1	-	1	Servit per magistrat.
	2	-	1	
	3	-	1	
	4	-	1	
Burgos.	1	-	1	
	2	-	1	
	3	-	1	
	4	-	1	
	5	-	1	
	6	-	1	
	7	-	1	
Lleó.	1	-	1	
	2	-	1	
	3	-	1	
	4	-	1	
	5	-	1	
	6	-	1	
	7	-	1	
Palència.	1	-	1	
	2	-	1	
	3	-	1	
Salamanca.	1	-	1	
	2	-	1	
	3	-	1	
	4	-	1	
	5	-	1	
Segòvia.	1	-	1	
	2	-	1	
	3	-	1	
	4	-	1	
Sòria.	1	-	1	
	2	-	1	
	3	-	1	
Valladolid.	1	-	1	
	2	-	1	
	3	-	1	

Província	Partit judicial nombre	Exclusius	Compatibles	Categoria del titular
Zamora.	1	-	1	
	2	-	1	
	3	-	1	
	4	-	1	
	5	-	1	
<i>Castella-la Manxa</i>				
Albacete.	1	-	1	
	2	-	1	
	3	-	1	
	4	-	1	
	5	-	1	
	6	-	1	
	7	-	1	
Ciudad Real.	1	-	1	
	2	-	1	
	3	-	1	
	4	-	1	
	5	-	1	
	6	-	1	
	7	-	1	
	8	-	1	
	9	-	1	
	10	-	1	
Conca.	1	-	1	
	2	-	1	
	3	-	1	
	4	-	1	
Guadalajara.	1	-	1	
	2	-	1	
	3	-	1	
Toledo.	1	-	1	
	2	-	1	
	3	-	1	
	4	-	1	Servit per magistrat.
	5	-	1	
	6	-	1	
	7	-	1	
<i>Catalunya</i>				
Barcelona.	1	-	1	
	2	-	1	Servit per magistrat.
	3	-	1	Servit per magistrat.
	4	-	1	Servit per magistrat.
	5	-	1	
	6	-	1	Servit per magistrat.
	7	-	1	
	8	-	1	
	9	-	1	
	10	-	1	Servit per magistrat.
	11	2	-	
	12	-	1	
	13	-	1	Servit per magistrat.

Província	Partit judicial nombre	Exclusius	Compatibles	Categoria del titular
	14	-	1	
	15	-	1	Servit per magistrat.
	16	-	1	Servit per magistrat.
	17	-	1	Servit per magistrat.
	18	-	1	Servit per magistrat.
	19	-	1	Servit per magistrat.
	20	-	1	
	21	-	1	Servit per magistrat.
	22	-	1	
	23	-	1	
	24	-	1	Servit per magistrat.
	25	-	1	Servit per magistrat.
Girona.	1	-	1	Servit per Magistrat.
	2	-	1	
	3	-	1	
	4	-	1	
	5	-	1	
	6	-	1	
	7	-	1	
	8	-	1	
	9	-	1	
Lleida.	1	-	1	
	2	-	1	
	3	-	1	
	4	-	1	
	5	-	1	
	6	-	1	
	7	-	1	
Tarragona.	1	-	1	
	2	-	1	Servit per magistrat.
	3	-	1	
	4	-	1	
	5	-	1	
	6	-	1	
	7	-	1	
	8	-	1	
<i>Comunitat Valenciana</i>				
Alacant	1	-	1	Servit per magistrat.
	2	-	1	
	3	1	-	
	4	-	1	Servit per magistrat.
	5	-	1	
	6	-	1	
	7	-	1	
	8	-	1	Servit per magistrat.
	9	-	1	Servit per magistrat.
	10	-	1	
	11	-	1	
	12	-	1	
	13	-	1	Servit per magistrat.

Província	Partit judicial nombre	Exclusius	Compatibles	Categoria del titular
<i>Castelló</i>	1	-	1	
	2	-	1	
	3	-	1	
	4	-	1	
	5	-	1	
València.	1	-	1	
	2	-	1	Servit per magistrat.
	3	-	1	
	4	-	1	Servit per magistrat.
	5	-	1	
	6	1	-	
	7	-	1	
	8	-	1	Servit per magistrat.
	9	-	1	
	10	-	1	
	11	-	1	
	12	-	1	
	13	-	1	
	14	-	1	Servit per magistrat.
	15	-	1	
	16	-	1	
	17	-	1	
	18	-	1	
<i>Extremadura</i>				
Badajoz.	1	-	1	
	2	-	1	
	3	-	1	
	4	-	1	Servit per magistrat.
	5	-	1	
	6	-	1	
	7	-	1	
	8	-	1	
	9	-	1	
	10	-	1	
	11	-	1	
	12	-	1	
	13	-	1	
	14	-	1	
Càceres.	1	-	1	
	2	-	1	
	3	-	1	
	4	-	1	Servit per magistrat.
	5	-	1	
	6	-	1	
	7	-	1	
<i>Galícia</i>				
La Corunya.	1	-	1	
	2	-	1	Servit per magistrat.
	3	-	1	Servit per magistrat.
	4	-	1	
	5	-	1	
	6	-	1	
	7	-	1	

Provincia	Partit judicial nombre	Exclusius	Compatibles	Categoria del titular
Lugo.	8	-	1	
	9	-	1	
	10	-	1	
	11	-	1	
	12	-	1	
	13	-	1	
	14	-	1	
	1	-	1	
	2	-	1	
	3	-	1	
	4	-	1	
	5	-	1	
	6	-	1	
	7	-	1	
8	-	1		
Orense.	9	-	1	
	1	-	1	
	2	-	1	
	3	-	1	
	4	-	1	
	5	-	1	
	6	-	1	
	7	-	1	
	8	-	1	
9	-	1		
Pontevedra.	1	-	1	
	2	-	1	
	3	-	1	Servit per magistrat.
	4	-	1	
	5	-	1	
	6	-	1	
	7	-	1	
	8	-	1	
	9	-	1	
	10	-	1	
	11	-	1	
	12	-	1	
	13	-	1	
Madrid.	<i>Madrid</i>			
	1	-	1	
	2	-	1	Servit per magistrat.
	3	-	1	
	4	-	1	Servit per magistrat.
	5	-	1	Servit per magistrat.
	6	-	1	Servit per magistrat.
	7	-	1	
	8	-	1	
	9	-	1	Servit per magistrat.
	10	-	1	Servit per magistrat.
	11	2	-	
	12	-	1	Servit per magistrat.
	13	-	1	Servit per magistrat.
	14	-	1	Servit per magistrat.
	15	-	1	Servit per magistrat.
16	-	1	Servit per magistrat.	

Província	Partit judicial nombre	Exclusius	Compatibles	Categoria del titular
	17	-	1	Servit per magistrat.
	18	-	1	Servit per magistrat.
	19	-	1	Servit per magistrat.
	20	-	1	
	21	-	1	
Múrcia.	<i>Múrcia</i>			
	1	-	1	
	2	-	1	Servit per magistrat.
	3	-	1	
	4	-	1	Servit per magistrat.
	5	-	1	
	6	1	-	
	7	-	1	
	8	-	1	
	9	-	1	
	10	-	1	
11	-	1		
Navarra.	<i>Navarra</i>			
	1	-	1	
	2	-	1	
	3	-	1	
	4	-	1	
5	-	1		
Àlaba.	<i>País Basc</i>			
	1	-	1	
Guipúscoa.	2	-	1	
	1	-	1	
	2	-	1	
	3	-	1	
	4	-	1	
	5	-	1	
Biscaia.	6	-	1	
	1	-	1	
	2	-	1	Servit per magistrat.
	3	-	1	
	4	1	-	
	5	-	1	
6	-	1	Servit per magistrat.	
La Rioja.	<i>La Rioja</i>			
	1	-	1	
	2	-	1	
Ceuta.	<i>Ciutat de Ceuta</i>			
	3	-	1	
Melilla.	<i>Ciutat de Melilla</i>			
	12	-	1	Servit per magistrat.
	8	-	1	Servit per magistrat.
Total nacional.....		14	421»	